

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 2020

Φορέας Διαχείρισης
Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας,
Ισμαρίδας & Θάσου

Delta Nestos Lakes Vistonida-Ismarida
& Thassou Management Body

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
Φ.Δ. ΔΕΛΤΑ ΝΕΣΤΟΥ-ΒΙΣΤΩΝΙΔΑΣ-ΙΣΜΑΡΙΔΑΣ & ΘΑΣΟΥ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ

Επιμέλεια
έκδοσης:

Κωνσταντίνα Κατσούλη

Σύνταξη:

Γεώργιος Γκαϊντατζής
Δέσποινα Μιχαηλίδου
Ευτέρπη Πατετσίνη
Αναστασία Μιρλή
Αθανάσιος Παπούδης
Αλέξανδρος Χαντζάρας
Βασίλειος Τερζής
Σάσα Μιχαηλίδου
Γεωργία Χατζηγεφραιμίδου
Ευανθία Χαρτζουλάκη
Κωνσταντίνα Κατσούλη

*Οι φωτογραφίες του τεύχους είναι από το αρχείο του Φ.Δ.

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος	5
2. Οργανωτική δομή του Φορέα Διαχείρισης	7
3. Περιοχή Αρμοδιότητας	8
4. Προστατευόμενο Αντικείμενο	11
5. Αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης	13
6. Εφαρμοσμένη Διαχείριση	15
6.1. Προγράμματα Επιστημονικής Παρακολούθησης	15
6.1.2. Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Αποικιών Κιρκινεζιών	15
6.1.3. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Λευκού Πελαργού	15
6.1.4. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Πελεκάνων.	20
6.1.5. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Όρνεων.	22
6.1.7. Τηλεμετρικοί Σταθμοί	24
6.1.8. Πρόγραμμα Bio2care	25
6.2. Πρόγραμμα Επόπτευσης –Φύλαξης	26
6.2.1. Περίθαλψη	31
6.3. Πρόγραμμα ενημέρωσης ευαισθητοποίησης	34
6.3.1. Επισκέψεις στα Κέντρα Πληροφόρησης και Ξεναγήσεις	34
6.3.3. Συμμετοχή του Φορέα σε εκδηλώσεις –Ημερίδες-Συναντήσεις Εργασίας-Σεμινάρια -Συνέδρια	42
6.3.4. Περιοδική Έκδοση	44
6.3.5. Αποστολή Δελτίων Τύπου και Συνεντεύξεις	45
6.3.6. Εθελοντισμός	46
6.4. Γνωμοδοτήσεις	47
6.5. Άδειες επιστημονικής έρευνας – Παροχή στοιχείων	49
6.6. Εκπόνηση Εθνικών –Ευρωπαϊκών-Διεθνών Προγραμμάτων.	50
6.7. Σήμανση Ποιότητας και συνεργασίας	52
7. Αξιολόγηση Εφαρμοσμένης Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής.	53
7.1. Καταγραφή Προβλημάτων	53
7.1.1 Υποβάθμιση της λίμνης Ισμαρίδας	53
7.1.2 Διαχείριση λίμνης Βιστωνίδας	54
7.1.3 Διαχείριση ποταμού Νέστου	54
7.1.4 Ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών αποβλήτων	55
7.1.5 Πυρκαγιές	56
7.1.6 Αμμοληψίες	56
7.1.7. Υφαλμύρωση υπόγειου παράκτιου υδροφορέα	56
7.1.8 Πιέσεις λόγω αύξησης αιτημάτων χωροθέτησης έργων και δραστηριοτήτων.	56
7.1.9 Ξενικά είδη στο ΕΠΑΜΑΘ	57
7.2. Προτάσεις	59
7.2.1 Αντιμετώπιση υποβάθμισης λίμνης Ισμαρίδας	59
7.2.2 Διαχείριση της λίμνης Βιστωνίδας	59
7.2.3 Διαχείριση του Ποταμού Νέστου	60
7.2.4 Αντιμετώπιση της ανεξέλεγκτης απόρριψης στερεών αποβλήτων	61
7.2.5 Αντιμετώπιση πυρκαγιών	61
7.2.6 Αντιμετώπιση αμμοληψιών	61

7.2.7 Αντιμετώπιση υφαλμύρισης υπόγειου παράκτιου υδροφορέα	61
7.3 Λοιπά θέματα αναφορικά με τη λειτουργία του Φ.Δ.	61
7.3.1. Ένταξη νέων περιοχών στην αρμοδιότητα του Φ.Δ., έλλειψη αντίστοιχης χρηματοδότησης και υποδομών.	62
7.3.2. Θέματα ιδιοκτησιακού καθεστώτος των Κέντρων Πληροφόρησης που αποκλείουν τον Φ.Δ. από ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα.	62
7.3.3. Η επίλυση των θεμάτων προσωπικού που στελεχώνει τον Φορέα Διαχείρισης.	62
7.3.4. Η μη έκδοση έως και σήμερα του Π.Δ. που να καλύπτει και τις νέες περιοχές που εντάχθηκαν στην αρμοδιότητα του Φ.Δ..	63
7.3.5. Η μη χρηματοδότηση του Φ.Δ. έναντι δικαστικής απόφασης του 2012	63
7.3.6 Η μεγάλη καθυστέρηση στη λήψη της ετήσιας χρηματοδότησης.	64
7.3.7 Άρνηση μεταφοράς τραυματισμένων άγριων ζώων από ΚΤΕΛ.	64
7.3.8. Δυσκολίες που προκύπτουν από την εφαρμογή ή και ερμηνεία της υφιστάμενης νομοθεσίας, κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων μας, κλπ.	64

1. Πρόλογος

Το 2020 ήταν, όπως για όλους έτσι και για τον Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου, μια δύσκολη χρονιά καθώς προέκυψε το πρόβλημα του κορωνοϊού.

Από την έναρξη του προβλήματος ο Φ.Δ. ανταποκρίθηκε στις επιμέρους διατάξεις και διαμόρφωσε ανάλογα τις δράσεις του, κάτω από τις ιδιαίτερες αυτές συνθήκες.

Παρόλα αυτά συνεχίστηκαν στο πλαίσιο αυτό δράσεις όπως

- η παρακολούθηση των φωλιών του Λευκού Πελαργού, καταγραφή και δακτυλιώσεις νεοσσών,
- Καταγραφή πληθυσμού Ροδοπελεκάνων και Αργυροπελεκάνων, στο πλαίσιο Συμφώνου Συνεργασίας μεταξύ των Φ.Δ.Π.Π της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών και της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.
- Καταγραφή πληθυσμού Όρνεων σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και το Δασαρχείο Σταυρούπολης, στο πλαίσιο του έργου LIFE IP 4 NATURA.
- η συμμετοχή στις Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδρόβιων Πουλιών, σε συνεργασία με την Ε.Ο.Ε. και στην ετήσια Πανελλήνια Απογραφή Πελεκάνων.

Το προσωπικό του ΦΔ σε συνεργασία με το Δ.Π.Θ συμμετείχε κατά στην υλοποίηση του προγράμματος Bio2care που αφορούσε την εγκατάσταση σταθμών παρακολούθησης πανίδας αλλά και παράνομων δραστηριοτήτων στην περιοχή του Δέλτα Νέστου.

Σε μειωμένους ρυθμούς υλοποιήθηκε το Πρόγραμμα Επόπτευσης-Φύλαξης. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 12 έξοδοι και καλύφθηκαν 1.351 χιλιόμετρα με σκοπό την προστασία των απειλούμενων ειδών, καθώς και την καταγραφή και καταγγελία των παράνομων ενεργειών. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν και ορισμένες μη προγραμματισμένες αυτοψίες σε περιοχές του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ για τη καταγραφή ενδεχόμενων παράνομων δραστηριοτήτων κατόπιν καταγγελιών ή εγγράφων των αρμόδιων υπηρεσιών.

Καταγράφηκε μικρός αριθμός περιπτώσεων παράνομων δραστηριοτήτων το οποίο οφείλεται στον μικρό αριθμό περιπολιών που υλοποιήθηκαν και εξαιτίας αυτού δεν είναι εφικτό να γίνει αξιόπιστη εκτίμηση των περιβαλλοντικών πιέσεων στην προστατευόμενη περιοχή για το έτος 2020.

Η ενημέρωση κατοίκων και επισκεπτών, ήταν μειωμένη αφού για μεγάλα χρονικά διαστήματα τα Κέντρα Πληροφόρησης έπρεπε να παραμένουν κλειστά, ενώ τα σχολεία είχαν αναστείλει τη λειτουργία τους και τις εκπαιδευτικές τους δραστηριότητες και επισκέψεις. Στο ιδιόμορφο αυτό πλαίσιο το 2020 επισκέφθηκαν τα δυο Κέντρα Πληροφόρησης 605 άτομα. Σημαντική εξέλιξη ήταν η ένταξη στο ΕΣΠΑ δυο προτάσεων του Φορέα Διαχείρισης συνολικού προϋπολογισμού περίπου δυο εκατομμυρίων ευρώ και χρόνο υλοποίησης έως τις 31.12.2023.

Σημαντική εξέλιξη ήταν η ένταξη στο ΕΣΠΑ δυο προτάσεων του Φορέα Διαχείρισης συνολικού προϋπολογισμού περίπου δυο εκατομμυρίων ευρώ και χρόνο υλοποίησης έως τις 31.12.2023.

- Η πράξη «Επιχορήγηση του Φ.Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας & Θάσου για δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και οικοτόπων» με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»

- Και η πράξη «Προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας των προστατευόμενων περιοχών αρμοδιότητάς του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου», με χρηματοδότηση από το ΠΕΠ ΑΜΘ.

Εξαιτίας του προβλήματος που έχει ο Φ.Δ. με κατασχεμένους λογαριασμούς σε συνέχεια τελεσίδικης δικαστικής απόφασης ήταν αδύνατη η χρηματοδότηση του Φ.Δ. μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού, χρηματοδότηση που τελικά κατασχέθηκε. Το θέμα αυτό που ταλαιπωρεί τον Φ.Δ. εδώ και αρκετά χρόνια είναι επιβεβλημένο να επιλυθεί σε συνεργασία με το εποπτεύον υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Επεκτάθηκε και το 2020 το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Φ.Δ. και της εταιρείας Energean Oil.

Με την παρέλευση και της 2^{ης} χρονιάς ως Πρόεδρος ΔΣ του ΕΠΑΜΑΘ θα ήθελα να ευχαριστήσω το προσωπικό και τα μέλη του ΔΣ για την συνεργασία μας. Παρά το πρωτόγνωρα ιδιόμορφο πλαίσιο λειτουργίας λόγω του αναφερθέντος προβλήματος του κορωνοϊού, συνεχίστηκαν οι προσπάθειές για ενεργή παρουσία στην ευρύτερη περιοχή, για την επιτυχή διαχείριση των θεμάτων που επηρεάζουν το καθεστώς προστασίας και για συνεργασία με κατοίκους, φορείς, επιχειρήσεις και κοινωνικούς εταίρους που δραστηριοποιούνται στην περιοχή ευθύνης του Φ.Δ.

Δρ. Γεώργιος Γκαϊντατζής

Πρόεδρος Δ.Σ.
Αναπληρωτής Καθηγητής Δ.Π.Θ.

2. Οργανωτική δομή του Φορέα Διαχείρισης

Διοικητικό Συμβούλιο**Πρόεδρος Δ.Σ.**

Γεώργιος Γκαϊντατζής

Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης Δ.Π.Θ.

Μέλη Δ.Σ.

Βαφείδης Παναγιώτης

Εκπρόσωπος της επιστημονικής Κοινότητας, Αντιπρόεδρος Δ.Σ.

Γερμαντζίδης Νικόλαος

Εκπρόσωπος των Μη Κυβερνητικών Περιβαλλοντικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)

Γκίλης Γεώργιος

Εκπρόσωπος Παραγωγικών Φορέων

Μουσταφά Κατρατζή

Εκπρόσωπος Περιφέρειας Α.Μ.Θ.

Μπαξεβανίδης Παναγιώτης

Εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος

Τσολακίδης Βασίλειος

Εκπρόσωπος Π.Ε.Δ. Α.Μ.Θ.

Αναπληρωματικά Μέλη

Τσερπέλης Πελοπίδας

Αναπληρωτής εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος

Καδή Ισμέτ

Αναπληρωτής εκπρόσωπος Π.Ε.Δ. Α.Μ.Θ.

Παπαδόπουλος Σωτήριος

Αναπληρωτής εκπρόσωπος Περιφέρειας Α.Μ.Θ.

Παπασπυρόπουλος Κων/νος

Αναπληρωτής εκπρόσωπος της Επιστημονικής Κοινότητας

Ιστατιάδου Αθηνά

Αναπληρωτής εκπρόσωπος της Επιστημονικής Κοινότητας

Χρηστίδης Αριστείδης

Αναπληρωτής Εκπρόσωπος των Μη Κυβερνητικών Περιβαλλοντικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)

Γκιόκης Λάζαρος

Αναπληρωτής Εκπρόσωπος Παραγωγικών Φορέων

Επιστημονική Επιτροπή

Δρ. Μάνος Κουτράκης

Τακτικός Ερευνητής ΕΘ.Ι.Α.Γ.Ε.-ΙΝ.ΑΛ.Ε

Γεώργιος Σουλαίος

Καθηγητής, Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος Δ.Π.Θ.

Προσωπικό

Δέσποινα Μιχαηλίδου

Μηχανικός Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ευτέρπη Πατετσίνη

Εκτελούσα χρέη Διευθύντριας Φ.Δ.

Βιολόγος, Msc Οικολογική Ποιότητα και Διαχείριση Υδάτων

Αλέξανδρος Χαντζάρας

Περιβαλλοντολόγος, Msc Αειφορική Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών

Αναστασία Μιρλή

Βιολόγος, Msc Αγροχημεία και Βιολογικές Καλλιέργειες

Πασχαλιώ Ζλατίνη

Δασοπόνος

Αθανάσιος Παπούδης

Διοικητικός Υπάλληλος

Βασίλειος Τερζής

Επιμελητής-Ξεναγός Εθνικών Δρυμών & Χώρων αναψυχής

Γεωργία Χατζηεφραιμίδου

Επιμελητής-Ξεναγός Εθνικών Δρυμών & Χώρων αναψυχής

Σάσα Μιχαηλίδου

Επιμελητής Ξεναγός Εθνικών Δρυμών & Χώρων Αναψυχής

Κωνσταντίνα Κατσούλη

Επιμελητής Ξεναγός Εθνικών Δρυμών & Χώρων Αναψυχής

Ευανθία Χαρτζουλάκη

Επιμελητής Ξεναγός Εθνικών Δρυμών & Χώρων Αναψυχής

Συμβασιούχοι ΟΑΕΔ του προγράμματος «Απασχόληση για ανέργους πτυχιούχους.

Στεφάνου Παναγιώτης

Δασολόγος (έως 31/03/2020)

Ζωή Αραμπατζή

Περιβαλλοντολόγος (έως 31/03/2020)

Ιπέκ Μουσταφογλου

Μηχανικός Περιβάλλοντος. (έως 30/04/2020)

Συμβασιούχοι ΟΑΕΔ του προγράμματος Κοινωφελούς εργασίας

Ευαγγελία Παπαδάκη

ΤΕ Διοικητικός Υπάλληλος (έως 17/02/2020)

Απόστολος Κελεμίδης

ΔΕ Ημερήσιος Φύλακας(έως 27/08/2020)

3. Περιοχή Αρμοδιότητας

Εικόνα 3.1. Οικοτουριστικός Χάρτης Εθνικού Πάρκου Α.ΜΑ.Θ.

Εικόνα 3.2. Χάρτης Ζωνών Προστασίας Ε.Π.Α.Μ.Θ. και περιοχών NATURA 2000 αρμοδιότητας του Φ.Δ.

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας αποτελεί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ΝΠΙΔ εποπτευόμενο από το Υ.ΠΕ.Ν., συστάθηκε με το Ν. 3044/2002 και την Κ.Υ.Α. (125208/394/30/01/2003, ΦΕΚ 140/Β/11/2/2003), με στόχο τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Επιπλέον, σύμφωνα με το Ν 4519/2018 ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας- Ισμαρίδας (Φ.Δ.) μετονομάζεται σε Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας- Ισμαρίδας και Θάσου (Φ.Δ.) και η χωρική του αρμοδιότητα επεκτείνεται σε 14 περιοχές του δικτύου NATURA 2000 συνολικής έκτασης 215.174,29 εκτάρια (Πίνακας 1).

Το Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης, όπως ορίστηκε το 2008 με την Κ.Υ.Α 44549 (Φ.Ε.Κ. 497/Δ/17-10-2008), περιλαμβάνει τις προστατευόμενες περιοχές των υγροτόπων Δέλτα Νέστου, Λίμνης Βιστωνίδας, Λίμνης Ισμαρίδας και της ευρύτερης περιοχής τους, με χερσαία και υδάτινη συνολική έκταση άνω των 930.000 στρεμμάτων.

Το υγροτοπικό σύμπλεγμα του Εθνικού Πάρκου είναι ένα από τα σημαντικότερα της Ελλάδας, λόγω της μεγάλης έκτασής του και της μεγάλης βιολογικής, αισθητικής, επιστημονικής, γεωμορφολογικής και παιδαγωγικής του αξίας. Σκοπός του Εθνικού Πάρκου είναι η αποτελεσματική προστασία των οικοτόπων και των σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας που ενδημούν και αναπαράγονται στην περιοχή.

Πίνακας 3.1. Περιοχές Δικτύου NATURA 2000 χωρικής αρμοδιότητας του Φ.Δ.

α/α	Κωδικός	Ονομασία	Έκταση (Ha)
1	GR1120005	AISTHITIKO DASOS STENON NESTOU	2.335,86
2	GR1120004	STENA NESTOU	8.752,99
3	GR1130006	POTAMOS FILIOURIS	2.058,44
4	GR1130007	POTAMOS KOMPSATOS (NEA KOITI)	423,65
5	GR1130009	LIMNES KAI LIMNOTHALASSES TIS THRAKIS - EVRYTERI PERIOCHI KAI PARAKTIA ZONI	29.455,98
6	GR1130010	LIMNES VISTONIS, ISMARIS - LIMNOTHALASSES PORTO LAGOS, ALYKI PTELEA, XIROLIMNI, KARATZA	18.217,14
7	GR1130012	KOILADA KOMPSATOU	16.600,86
8	GR1150001	DELTA NESTOU KAI LIMNOTHALASSES KERAMOTIS KAI NISOS THASOPOULA)	14.624,76
9	GR1150008	ORMOS POTAMIAS - AKR. PYRGOS EOS N. GRAMVOUSSA	357,89
10	GR1150009	KOLPOS PALAIΟΥ - ORMOS ELEFTHON	1.168,27
11	GR1150010	DELTA NESTOU KAI LIMNOTHALASSES KERAMOTIS - EVRYTERI PERIOCHI KAI PARAKTIA ZONI	22.484,63
12	GR1150012	THASOS (OROS YPSARIO KAI PARAKTIA ZONI) KAI NISIDES KOINYRA, XIRONISI)	17.592,29
13	GR1150013	ΠΕΡΙΧΩΡΑ ΛΙΜΕΝΑ ΘΑΣΟΥ	11,00
14	GR1150014	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΒΑΛΑΣ – ΘΑΣΟΥ	75.686,00

4. Προστατευόμενο Αντικείμενο

Εικόνα 4.1 Ποταμός Νέστος

Ο ορατός κίνδυνος εξαφάνισης πολλών ειδών και αλλοίωσης της σύνθεσης και υποβάθμισης πολλών οικοσυστημάτων οδήγησε στην έκδοση της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας" από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Σκοπός της Οδηγίας είναι να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών όπου εφαρμόζεται η συνθήκη. Οι τύποι φυσικών οικοτόπων και τα είδη φυτών και ζώων αναφέρονται στα Παραρτήματα I, II, IV και V της Οδηγίας. Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33318/3028/1998, η οποία τροποποιήθηκε με την Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Η.Π. 14849/853/Ε103, ΦΕΚ Β' 645 11.4.2008.

Επιπλέον, στην Ελλάδα εφαρμόζεται υψηλός βαθμός προστασίας των ειδών πτηνών. Συγκεκριμένα, έχουν χαρακτηριστεί 207 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), εκ των οποίων οι 69 περιλαμβάνουν θαλάσσιο τμήμα. Σε ό,τι αφορά την προστασία της ορνιθοπανίδας, ισχύει η απόφαση με αριθμ. Η.Π. 37338/1807/Ε.103 (ΦΕΚ 1495/Β/ 2010), με την οποία έχουν καθορισθεί μέτρα και διαδικασίες για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, όπως ισχύει. Η ΚΥΑ Αριθμ. Η.Π. 8353/276/Ε103 (ΦΕΚ 415/Β/2012), με την οποία τροποποιείται και συμπληρώνεται η ανωτέρω Απόφαση, θεσπίζει ειδικά μέτρα, όρους, διαδικασίες και παρεμβάσεις ώστε να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση των ειδών και των ενδιαιτημάτων/οικοτόπων της άγριας ορνιθοπανίδας στις ΖΕΠ.

Στο πλαίσιο του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και του άρθρου 12 της Οδηγίας των πτηνών, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάθε έξι έτη εθνικές εκθέσεις για τον εφαρμογή των Οδηγιών στην επικράτειά τους.

Το πρώτο μέρος της έκθεσης (General Report) περιλαμβάνει γενικές πληροφορίες για την εφαρμογή επιμέρους θεμάτων της Οδηγίας των Πτηνών στην Ελλάδα.

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει έντυπα αναφοράς για την κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών ορνιθοπανίδας που προστατεύονται από τις Οδηγίες και απαντούν στην Ελλάδα, συνοδευόμενα από χάρτες εύρους και εξάπλωσης των περιοχών αναπαραγωγής.

Το προστατευτέο αντικείμενο του ΦΔ αποτελείται από σημαντικούς τύπους οικοτόπων και είδη πανίδας και χλωρίδας των παραπάνω Οδηγιών και εμφανίζονται εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ. Τα είδη και οι τύποι οικοτόπων αναφέρονται αναλυτικά στα τυποποιημένα έντυπα αναφορών της κάθε περιοχής NATURA 2000 (standard data form).

Ειδικότερα, ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας, ως οργανισμός εποπτείας της προστατευόμενης περιοχής εκτελεί προγράμματα παρακολούθησης σημαντικών ειδών πανίδας και πρόγραμμα επόπτευσης/φύλαξης, σε μια προσπάθεια συνεχούς καταγραφής των θεμάτων του Εθνικού Πάρκου έτσι ώστε να υπάρχει όσο το δυνατό πιο άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων που πιθανά προκύπτουν. Στο πλαίσιο αυτό ο Φ.Δ. γνωμοδοτεί πριν την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και την έγκριση περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων εντός της περιοχής ευθύνης του. Κατά τη γνωμοδότηση αυτή απαιτείται η πλήρης γνώση των υφιστάμενων δραστηριοτήτων στη περιοχή του υπό έγκριση έργου (π.χ., γεωτρήσεις, αρδευτικά δίκτυα, γεωργικές εκμεταλλεύσεις και καλλιέργειες, βιοτεχνικές και βιομηχανικές μονάδες, όρια οικισμών). Παράλληλα, οργανώνει προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης κοινού και επισκεπτών της περιοχής αναφορικά με το οικοσύστημα της ευρύτερης εποπτευόμενης περιοχής. Σημειώνεται ότι δεν υπάρχει εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης για την περιοχή.

5. Αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης

Εικόνα 5.1. Η λιμνοθάλασσα της Βιστωνίδας.

Βάσει του Ν. 4519/2018 στην αρμοδιότητα του Φορέα Διαχείρισης είναι:

- Η αιτιολογημένη γνωμοδότηση κατά την κατάρτιση των Σχεδίων Διαχείρισης της Π.Π., αλλά και η εφαρμογή, παρακολούθηση, αξιολόγηση και επικαιροποίησή τους.
- Η κατάρτιση Ετήσιας Έκθεσης για την Π.Π.
- Η σύνταξη ανά τριετία Έκθεσης Αξιολόγησης των ρυθμίσεων της Π.Π.
- Χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων για προώθηση νέων τοπικών αναπτυξιακών προτύπων και δράσεων, τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων και την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης.
- Κατάρτιση μελετών, εκτέλεση έργων και διεξαγωγή ερευνών με αντικείμενο την Π.Π.
- Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων περιβαλλοντικού και πολιτιστικού χαρακτήρα για την Π.Π.
- Παροχή αιτιολογημένων γνωμοδοτήσεων στο πλαίσιο χωροθέτησης δραστηριοτήτων στην Π.Π., ή όποτε ζητείτε άποψη από αρμόδιες αρχές.
- Διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση, προστασία και ανάδειξη της Π.Π.
- Η υλοποίηση εθνικών, ευρωπαϊκών ή διεθνών προγραμμάτων στην περιοχή ευθύνης του, που προάγουν τους σκοπούς του.
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και των παραγωγικών φορέων.
- Η διοργάνωση και συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης και λοιπές ενημερωτικές εκδηλώσεις για την ανάδειξη των στόχων διαχείρισης της Π.Π.
- Η επικουρία των αρμόδιων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της περιβαλλοντικής, δασικής, αλιευτικής, θηρευτικής και πολεοδομικής νομοθεσίας για την περιοχή ευθύνης του. Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, υλοποίηση κοινών περιπολιών.
- Η διαχείριση δημοσίων εκτάσεων.

- Η έγκριση δραστηριοτήτων ξενάγησης εντός της περιοχής ευθύνης του, η υποστήριξη οικοτουριστικών προγραμμάτων και δράσεων ανάδειξης τοπικών προϊόντων.
- Η συνδρομή στη χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων για τα προστατευτέα αντικείμενα.

6. Εφαρμοσμένη Διαχείριση

Εικόνα 6.1. Καλαμιώνες στη λίμνη Ισμαρίδα.

6.1. Προγράμματα Επιστημονικής Παρακολούθησης

6.1.1. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Μικτών Αποικιών Ερωδιών

Δεν πραγματοποιήθηκε φέτος λόγω των έκτακτων μέτρων για τον covid-19.

6.1.2. Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Αποικιών Κιρκινεζιών

Δεν πραγματοποιήθηκε φέτος λόγω των έκτακτων μέτρων για τον covid-19.

6.1.3. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Λευκού Πελαργού

Προβλήματα στη χρηματοδότηση του ΦΔ για 5η συνεχή χρονιά, σε συνδυασμό με την εφαρμογή περιορισμού των μετακινήσεων λόγω κορωνοϊού, οδήγησαν στην αδυναμία υλοποίησης των περισσότερων προγραμμάτων του ΦΔ μεταξύ των οποίων και η παρακολούθηση του Λευκού Πελαργού. Ωστόσο, χάρη στην ανιδιοτελή προσφορά εθελοντών και φίλων των πελαργών καθώς και κατοίκων των οικισμών, οι οποίοι παραχωρούσαν παρατηρήσεις και πληροφορίες καθ' όλη τη διάρκεια της αναπαραγωγικής

περιόδου, για 9η συνεχή χρονιά, υλοποιήθηκε τελικά, το πρόγραμμα παρακολούθησης του Λευκού Πελαργού, στην ευρύτερη περιοχή του ΕΠΑΜΑΘ.

Εικόνα 6.2. Ζευγάρι πελαργών στο Ποντολίβαδο Καβάλας.

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία του προγράμματος, κατά την έναρξη του έτους πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος των θέσεων φωλεοποίησης, με αποτέλεσμα μέχρι τα τέλη Φλεβάρη να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι επιδιορθώσεις, συντηρήσεις και τοποθετήσεις νέων καλαθιών από τους ΔΕΔΔΗΕ Καβάλας και Ροδόπης. Αντίθετα, λόγω περισσότερων και έκτακτων περιστατικών με μεγάλο βαθμό επικινδυνότητας, ο ΔΕΔΔΗΕ Ξάνθης σε συνεχή επικοινωνία με τον ΦΔ, συνέχισε τις επεμβάσεις, ακόμα και μέσα στον Απρίλιο. Για το 2020, πραγματοποιήθηκαν συνολικά 21 επεμβάσεις από το έμπειρο τεχνικό προσωπικό των αρμόδιων ΔΕΔΔΗΕ, οι οποίες αφορούσαν σε 6 τοποθετήσεις νέων καλαθιών, 6 επιδιορθώσεις υπάρχοντων φωλιών, 5 καθαρισμούς φωλιών από πλεονάζον υλικό, ενώ τέλος πραγματοποιήθηκαν 3 απεγκαταστάσεις άδειων καλαθιών.

Οι πρώτες αφίξεις στην περιοχή μελέτης καταγράφηκαν στο 1^ο δεκαήμερο του Μάρτη, με την 1^η παρατήρηση πελαργού σε φωλιά, να σημειώνεται στις 27 Φεβρουαρίου, στα Βαφέϊκα Ξάνθης. Μέχρι και τις αρχές Απριλίου, ολοκληρώθηκε η άφιξη των περισσότερων ζευγαριών, ενώ δεν έλειψαν και φέτος 2 περιστατικά στα οποία επιβεβαιώθηκε η έναρξη της αναπαραγωγικής διαδικασίας στα τέλη του Μάη, με αποτέλεσμα την επισταμένη παρακολούθηση των φωλιών, σε συνεργασία μάλιστα με ευαισθητοποιημένους κατοίκους, αναφορικά με την ετοιμότητα των νεοσσών για το ταξίδι της φθινοπωρινής μετανάστευσης.

Σε σύνολο 132 οικισμών στις 3 ΠΕ (Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης) όπου έλαβε χώρα το πρόγραμμα παρακολούθησης για το 2020, καταμετρήθηκαν συνολικά 306 φωλιές, από τις οποίες οι 300, επρόκειτο για ενεργές φωλιές (98% του συνόλου).

Συνολικά, καταμετρήθηκαν 235 αναπαραγόμενα ζευγάρια, τα οποία πτέρωσαν 636 νεοσσούς πελαργούς. Οι οικισμοί στους οποίους καταμετρήθηκαν τα περισσότερα αναπαραγόμενα ζευγάρια και νεοσσοί ήταν η Γενισσέα, τα Μάγγανα, το Μυρωδάτο, το Νέο Εράσμιο Ξάνθης και το Ερατεινό Καβάλας.

Εικόνα 6.3. Ενήλικος πελαργός με τους νεοσσούς του στον Ίμερο Ροδόπης

Συνολικά για το 2020, ο ΦΔ χειρίστηκε 13 περιστατικά τραυματισμών πελαργών, σε συνεργασία με το σωματείο περίθαλψης ‘Δράση για την Άγρια Ζωή’. Η πλειοψηφία αυτών (10 περιστατικά), αφορούσε σε νεαρά και άπειρα πουλιά της φετινής περιόδου τα οποία τραυματίστηκαν λόγω ατυχημάτων από ηλεκτροπληξία, ενώ δυστυχώς, δεν έλειψαν και τη φετινή περίοδο τραυματισμοί από σχοινί/πετονιά. Παραλήφθηκαν επίσης 3 ενήλικα πουλιά, κατά την έναρξη της αναπαραγωγικής περιόδου, από ατυχήματα που προήλθαν κυρίως από ηλεκτροπληξία. Ασφαλώς, έπειτα από τις απαραίτητες διαδικασίες χειρισμού από το προσωπικό του ΦΔ, τα πουλιά εστάλησαν στο συνεργαζόμενο κέντρο περίθαλψης στη Θεσσαλονίκη. Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με κατοίκους του οικισμού της Εξοχής Ξάνθης, πραγματοποιήθηκε επέμβαση επανατοποθέτησης νεοσσού πελαργού πλησίον της μητρικής φωλιάς του, με αποτέλεσμα την επιτυχημένη επιστροφή του νεοσσού στη φωλιά.

Εικόνα 6.4. Τραυματισμένοι πελαργοί από τα Βαφέϊκα και τη Συδινή Ξάνθης.

Για 9^η συνεχή χρονιά υλοποιήθηκε το πρόγραμμα δακτυλιώσεων νεοσσών Λευκού Πελαργού που ξεκίνησε το 2012 στην ευρύτερη περιοχή του ΕΠΑΜΑΘ. Τα ειδικά δακτυλίδια που χρησιμοποιήθηκαν την φετινή περίοδο, αποτελούν προσωπική προμήθεια της υπεύθυνης του προγράμματος παρακολούθησης και ειδικής δακτυλιώτριας του ΕΚΔΠ. Συνολικά, δακτυλιώθηκαν εκατόν πενήντα οκτώ (158) νεαροί πελαργοί από πενήντα (50) φωλιές, σε

δώδεκα (12) οικισμούς της Περιφερειακής Ενότητας Ξάνθης. Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν εντός 4 ημερών στις αρχές και στα τέλη του Ιουνίου, στους οικισμούς Γενισσέα, Μυρωδάτο, Μαγικό, Παλιό Κατράμιο, Αυξέντιο, Κουτσό και Νέα Κεσσάνη του Δήμου Αβδήρων, ενώ στην χωρική αρμοδιότητα του Δήμου Τοπείρου έγιναν επεμβάσεις στα Μάγγανα, το Νέο Εράσμιο, το Άβατο, το Δέκαρχο και τους Τοξότες Ξάνθης.

Εικόνα 6. 5. Δακτυλιώσεις νεοσσών πελαργών σε συνεργασία με τον Δήμο Αβδήρων και τον ΔΕΔΗΕ Ξάνθης.

Η επιτυχία της προηγούμενης χρονιάς συνεχίστηκε και φέτος, καθώς για 4^η φορά στην Ελλάδα, δακτυλιώθηκαν νεοσσοί για τους οποίους έχουμε στοιχεία από την δακτυλίωση των γονέων τους. Συγκεκριμένα, από τις 50 φωλιές στις οποίες πραγματοποιήθηκε δακτυλίωση των νεοσσών, οι 12 ήταν κατελημμένες από 13 δακτυλιωμένους ενήλικους πελαργούς, στην 2^η, 3^η και 4^η επιβεβαιωμένη και επιτυχημένη αναπαραγωγή, κοντά στην περιοχή που γεννήθηκαν!

Όπως κάθε χρόνο κατά την διαδικασία της δακτυλίωσης, πραγματοποιήθηκε έλεγχος στις συγκεκριμένες φωλιές, με καθαρισμούς από τα επικίνδυνα για την ζωή των νεοσσών υλικά όπως πετονιές, σχοινιά, πλαστικά, αλλά δυστυχώς σε κάποιες περιπτώσεις η επέμβαση αποδείχθηκε καθυστερημένη, αφού από τα 7 συνολικά περιστατικά απεγκλωβισμού, τα 5 είχαν ως αποτέλεσμα το θάνατο των νεοσσών, ενώ 2 παραμένουν υπό παρακολούθηση στο συνεργαζόμενο Κέντρο Περίθαλψης.

Εικόνα 6.6. Δακτυλιωμένοι νεοσσοί έτοιμοι να επιστρέψουν στις φωλιές τους.

Επιτυχημένη επίσης, αποδείχθηκε η φετινή χρονιά, αναφορικά με τις επανευρέσεις των δακτυλιωμένων πελαργών στην ευρύτερη περιοχή μελέτης. Συνολικά, καταγράφηκαν 46 επανευρέσεις Λευκών Πελαργών οι οποίοι δακτυλιώθηκαν ως νεοσσοί στην ευρύτερη περιοχή τα προηγούμενα χρόνια, από τις οποίες, οι 37 αφορούσαν σε ώριμα πουλιά σε αναπαραγωγική διαδικασία, 4 μοναχικά άτομα επισκέπτονταν φωλιές, 2 πελαργοί παρατηρήθηκαν σε ομάδες μη αναπαραγόμενων ατόμων, 1 πελαργός παρατηρήθηκε κατά την έναρξη της φθινοπωρινής μετανάστευσης στην επαρχία της Προύσας στη ΒΔ Τουρκία, ενώ 2 άτομα στο 1ο τους ημερολογιακό έτος, βρέθηκαν νεκρά.

Εικόνα 6.7. Επανευρέσεις δακτυλιωμένων πελαργών στην Αμβροσία Ροδόπης και τη Γενισσέα Ξάνθης.

Η δακτυλίωση είναι μια από τις πιο παλιές επιστημονικές μεθόδους για τη μελέτη των άγριων πουλιών. Ουσιαστικά, πρόκειται για μια έρευνα η οποία αποδίδει αποτελέσματα σε βάθος χρόνου, δίνοντας πολύτιμες πληροφορίες για τις μετακινήσεις των πουλιών, την σεξουαλική τους ωρίμανση, την φιλοπατρία τους στον τόπο που γεννήθηκαν ή την περιοχή όπου αναπαράχθηκαν με επιτυχία, τη διάρκεια ζωής αλλά και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν, ενεργοποιώντας ταυτόχρονα την ευαισθησία των παρατηρητών, δημιουργώντας ένα ευρύ δίκτυο πληροφοριών. Τα στοιχεία από τις επανευρέσεις είναι εντυπωσιακά, καθώς αναδεικνύουν τη σπουδαιότητα της μακρόχρονης και επαναλαμβανόμενης διαδικασίας δακτυλίωσης.

Εικόνα 6.8. Ομάδα πελαργών κατά τη φθινοπωρινή μετανάστευση στο ΕΠΑΜΑΘ.

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας& Θάσου και η Υπεύθυνη του Προγράμματος Παρακολούθησης, ευχαριστούν θερμά τον ΔΕΔΔΗΕ Ξάνθης για την αμέριστη στήριξη που επιδεικνύει σε όλες τις δράσεις που αφορούν στο Πρόγραμμα Παρακολούθησης με τη διάθεση καλαθοφόρων οχημάτων και τεχνικού προσωπικού, τους ΔΕΔΔΗΕ Καβάλας και Ροδόπης για την συνεργασία στις επιδιορθώσεις των φωλιών, τους Δήμους Αβδήρων και Τοπείρου για την φετινή συνδρομή τους στις δακτυλίωσεις των

νεοσσών πελαργών, το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών για τη συνεργασία αναφορικά με τις επανευρέσεις των δακτυλιωμένων πελαργών, την κα Εύα Στετς πρόεδρο της Ελληνικής Ομάδας Πελαργών «CICONIA» για την συνεχή στήριξη της σε όλα τα θέματα που αφορούν στον Λευκό Πελαργό, το Σωματείο Περίθαλψης «Δράση για την Άγρια Ζωή», για την φροντίδα, περίθαλψη και επανένταξη των ενήλικων και νεοσσών πελαργών, την εταιρεία εναλλακτικού τουρισμού Riverland για την ενεργό συμμετοχή στις δακτυλιώσεις των νεοσσών πελαργών αλλά και την αποστολή τραυματισμένων πελαργών στο σωματείο περίθαλψης, τους κατοίκους των οικισμών στους οποίους έλαβε χώρα το πρόγραμμα και φυσικά όλους όσους πίστεψαν στην προσπάθεια αυτή με την στήριξη τους στο προσωπικό του Φ.Δ.

6.1.4. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Πελεκάνων.

Εικόνα 6.9. Παρατήρηση δακτυλιωμένου Αργυροπελεκάνου ΝΔ της Βιστωνίδας (08/10/2020).

Το πρόγραμμα παρακολούθησης των Αργυροπελεκάνων και Ροδοπελεκάνων στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Α.Μ.Θ. πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Συμφώνου Συνεργασίας μεταξύ των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ) που φιλοξενούν Πελεκάνους σε σταθερή βάση, της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών (ΕΠΠ) και της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (ΕΟΕ) με στόχο τη μελέτη, παρακολούθηση, προστασία και διατήρηση των Πελεκάνων, από το προσωπικό του Φ.Δ..

Ετησίως πραγματοποιούνται καταμετρήσεις του διαχειμázοντος πληθυσμού των δύο ειδών Πελεκάνων στην περιοχή του ΕΠΑΜΑΘ. Τα αποτελέσματα των μεσοχειμωνιάτικων καταμετρήσεων για το 2020 παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 6.1. Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις Πελεκάνων 2020.

Περιοχή	Αργυροπελεκάνοι (<i>Pelecanus crispus</i>)	Ροδοπελεκάνοι (<i>Pelecanus onocrotalus</i>)
Λ/Θ Βάσοβα	15	
Λ/Θ Ερατεινό	15	
Λ/Θ Αγιάσμα	6	
Λ/Θ Κεραμωτή	3	
Λ/Θ Λαφρούδα	27	5
Λ/Θ Λάφρη	10	
Λίμνη Βιστωνίδα	199	2
Λ/Θ Πόρτο Λάγος	27	4
Λ/Θ Καρατζά (Αρωγή)	6	
Λ/Θ Αλυκή (Μέση)	89	
Λ/Θ Πτελέα	5	
Λίμνη Ισμαρίδα	15	
Σύνολο	417	11

Στην περιοχή του ΕΠΑΜΑΘ δεν έχει παρατηρηθεί προσπάθεια φωλιάσματος. Βασικές νησίδες κουρνιάσματος αποτελούν η νησίδα στη λιμνοθάλασσα Πόρτο Λάγος που χρησιμοποιείται κάθε χρόνο από μεγάλους αριθμούς πελεκάνων καθώς και η νησίδα στη λιμνοθάλασσα Έλος.

Συνολικά για το 2020, καταγράφηκαν στην περιοχή του ΕΠΑΜΑΘ, 5 επανευρέσεις δακτυλιωμένων Αργυροπελεκάνων (*Pelecanus crispus*). Τα τρία περιστατικά αφορούσαν σε καταγραφές που σημειώθηκαν από επισκέπτη της περιοχής (18/07 και 22/08). Δύο πελεκάνοι παρατηρήθηκαν μαζί, την ίδια ημέρα στις Αλυκές Νέας Κεσσάνης και ο 3ος πελεκάνος ένα μήνα αργότερα στην Λ/Θ Λάγους. Επιπλέον, υπήρξε 1 ακόμη περίπτωση με δακτυλιωμένο Αργυροπελεκάνο στο εποχιακό λιμνάκι ΝΔ της Βιστωνίδας (08/10), χωρίς να γίνει δυνατή η ανάγνωση του δαχτυλιδιού.

Τέλος, στις 30/10/2020 ειδοποιήθηκε το ΚΠ Κεραμωτής από τον Αλιευτικό Συνεταιρισμό Κεραμωτής σχετικά με την ανεύρεση ενός νεκρού δακτυλιωμένου πελεκάνου. Τα στοιχεία των δακτυλιωμένων πελεκάνων παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 6.2. Παρατηρήσεις δακτυλιωμένων Πελεκάνων το 2020.

ΗΜ/ΝΙΑ ΕΥΡΕΣΗΣ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΙΔΟΣ	ΧΡΩΜΑ ΔΑΚ/ΔΙΟΥ	ΧΡΩΜΑ ΓΡΑΜ/ΤΩΝ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
18/07/2020	ΑΛΥΚΕΣ ΝΕΑΣ ΚΕΣΣΑΝΗΣ	<i>Pelecanus crispus</i>	ΚΙΤΡΙΝΟ	ΜΑΥΡΑ	Πιθανή προέλευση: Κερκίνη. Πιθανή ημ/νία δακ/σης: 13/06/17 ή 12/06/18.
18/07/2020	ΑΛΥΚΕΣ ΝΕΑΣ ΚΕΣΣΑΝΗΣ	<i>Pelecanus crispus</i>	ΚΙΤΡΙΝΟ	ΜΑΥΡΑ	Πιθανή προέλευση: Κερκίνη. Δεν ήταν εφικτή η ανάγνωση του δαχτυλιδιού.
22/08/2020	Λ/Θ ΛΑΓΟΥΣ	<i>Pelecanus crispus</i>	ΚΙΤΡΙΝΟ	ΜΑΥΡΑ	Πιθανή προέλευση: Κερκίνη. Δεν ήταν εφικτή η ανάγνωση του δαχτυλιδιού.
08/10/2020	ΕΠΟΧΙΑΚΑ ΝΔ ΒΙΣΤΩΝΙΔΑΣ	<i>Pelecanus crispus</i>	ΚΙΤΡΙΝΟ	ΜΑΥΡΑ	Παρατηρήθηκε σε μεγάλη απόσταση. Δεν ήταν εφικτή η ανάγνωση του δαχτυλιδιού.
30/10/2020	Λ/Θ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	<i>Pelecanus crispus</i>	ΚΙΤΡΙΝΟ	ΜΑΥΡΑ	Προέλευση: Κερκίνη. Ημ/νία δακ/σης: 13/06/17.

Το 2020 καταγράφηκε 1 περιστατικό θανάτος πελεκάνου ο οποίος μάλιστα έφερε δαχτυλίδι, ενώ επιπρόσθετα περισυλλέχθηκαν από το προσωπικό του ΦΔ, 2 τραυματισμένοι Πελεκάνοι.

6.1.5. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Όρνεων.

Εικόνα 6.10. Παρατήρηση Όρνεου στα Στενά του Νέστου.

Το πρόγραμμα παρακολούθησης των Όρνεων στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Α.Μ.Θ. πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά με τη συνεργασία της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρίας και του Δασαρχείου Σταυρούπολης. Για τον συντονισμό της υλοποίησης της φετινής απογραφής (2020), υπό την ομπρέλα του έργου LIFE IP 4 NATURA «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» (LIFE16 IPE/GR/000002).

Το προσωπικό του ΦΔ συμμετείχε στην ταυτόχρονη ετήσια Βαλκανική απογραφή Όρνεων στις θέσεις κούρνιας που έλαβε χώρα στις 20/11/2020. Οι δύο θέσεις εντοπίζονται κούρνιες Όρνεων στο ΕΠΑΜΑΘ είναι τα Στενά του Νέστου και η Κοιλάδα του Κομψάτου. Τα αποτελέσματα των καταγραφών παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 6.3. Καταγραφή Όρνεων το 2020.

Περιοχή καταγραφής	Συνολικός αριθμός	Ενήλικα	Ανώριμα	Νεοσσοί	Παρατηρητές
Στενά Νέστου	7	5	1	1	ΕΟΑ, ΦΔ, Δασαρχείο Σταυρούπολης
Κοιλάδα Κομψάτου	3	3			WWF (Στο πλαίσιο του έργου LIFE Re-Vultures)

6.1.6. Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις

Εικόνα 6.11. Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις 2020

Την εβδομάδα 11 έως 17 Ιανουαρίου 2020 πραγματοποιήθηκαν οι Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδρόβιων Πουλιών στο Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, από το προσωπικό του Φ.Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου και τους εθελοντές της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

Για ακόμα μια χρονιά τα είδη και οι αριθμοί των πουλιών που καταγράφηκαν ήταν εντυπωσιακά. Συνολικά στο ΕΠΑΜΑΘ καταγράφηκαν πάνω από 60 διαφορετικά είδη υδρόβιων, παρυδάτιων, αρπακτικών και θαλασσοπουλιών.

Ανάμεσα στις καταγραφές που ξεχώρισαν η καταγραφή 1.244 ατόμων της σπάνιας πάπιας Κεφαλούδι (*Oxyura leucocerphala*) που επισκέπτεται σχεδόν κατά αποκλειστικότητα τη λίμνη Βιστωνίδα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η καταγραφή των ειδών Λαμπροβούτι (*Gavia arctica*) (24 άτομα), Κηλιδοβούτι (*Gavia stellata*) (6 άτομα), Χειμωνοβουτηχτάρι (*Podiceps auritus*) (5 άτομα) και Κοκκινοςκαλίδρα (*Calidris canutus*) (95 άτομα) στη παράκτια περιοχή του Πόρτο Λάγος.

Φέτος οι καταγραφές εστίασαν στους κύκνους με έμφαση στα δύο πιο σπάνια είδη, των Αγριόκυκνων (*Cygnus cygnus*) και Νανόκυκνων (*Cygnus columbianus*). Στο ΕΠΑΜΑΘ καταγράφηκαν 16 Αγριοκύκνοι και 7 Νανόκυκνοι και 195 Βουβόκυκνοι (*Cygnus olor*).

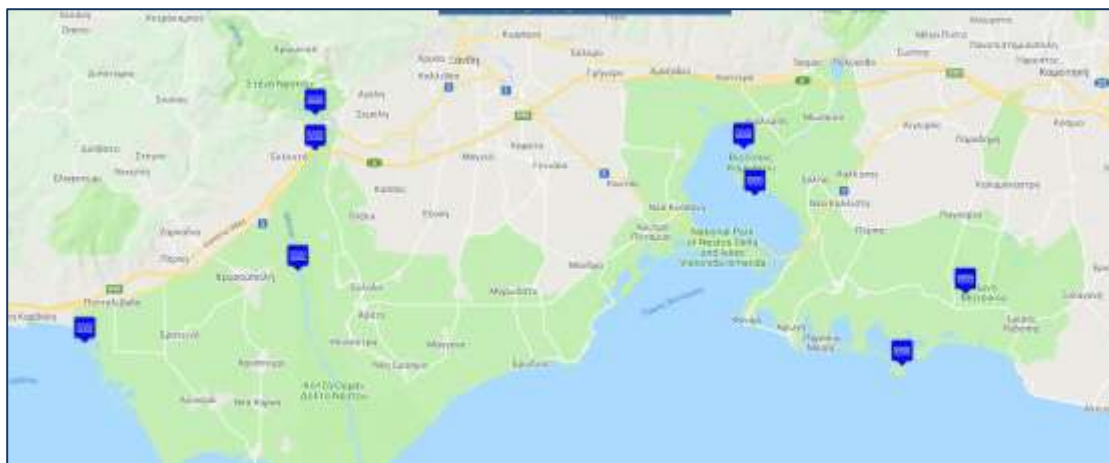
Κατά την διάρκεια των καταγραφών είχαμε επίσης την τύχη να παρατηρήσουμε 11 Βουκεφάλες (*Bucephala clangula*) και 106 Θαλασσοπρίστες (*Mergus serrator*).

Ανάμεσα σε άλλα καταγράφηκαν, σε εντυπωσιακούς αριθμούς, 5.399 Φοινικόπτερα (*Phoenicopterus roseus*), 12.822 Φαλαρίδες (*Fulica atra*), διάφορα είδη παπιών όπως 6.922 Κιρκίρια (*Anas crecca*), 5.026 Σφιριχτάρια (*Anas penelope*), 3.252 Πρασινοκέφαλες πάπιες (*Anas platyrhynchos*), 1.660 Χουλιαρόπαπιες (*Anas clypeata*), 269 Καπακλίδες (*Mareca strepera*), 1.579 Γκισάρια (*Aythya ferina*), 788 Ψαλίδες (*Anas acuta*), 417 Αργυροπελεκάνοι (*Pelecanus crispus*), 11 Ροδοπελεκάνοι (*Pelecanus onocrotalus*), 108 Χουλιαρομυτες (*Platalea leucorodia*), 1.145 Αβοκέτες (*Recurvirostra avosetta*), 1.176 Καλημάνες (*Vanellus vanellus*) και 572 Λαγγόνες (*Phalacrocorax pygmeus*).

Από αρπακτικά, μεταξύ άλλων, καταγράφηκαν 11 Θαλασσαετοί (*Haliaeetus albicilla*), 5 Στικταετοί (*Clanga clanga*) 22 Χειμονόκιρκοι (*Circus cyaneus*), 5 Ξεφτέρια (*Accipiter nisus*). Οι Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις στο ΕΠΑΜΑΘ πραγματοποιούνται από τον Φορέα Διαχείρισης Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου από το 2012 κάθε Ιανουάριο σε

συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και αποτελούν μέρος ενός Παγκόσμιου Προγράμματος της Διεθνούς Οργάνωσης Υγροτόπων (Wetlands International). Οι καταμετρήσεις αυτές αποτελούν το μακροβιότερο πρόγραμμα παρακολούθησης της βιοποικιλότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

6.1.7. Τηλεμετρικοί Σταθμοί

Εικόνα 6.12. Θέσεις τηλεμετρικών σταθμών ΕΠΑΜΑΘ.

Ο ΦΔ έχει εγκαταστήσει και διαχειρίζεται ένα δίκτυο τηλεμετρικών σταθμών με σκοπό την παρακολούθηση των αβιοτικών παραμέτρων των υδάτων των ποταμών, λιμνών και λιμνοθαλασσών του ΕΠΑΜΑΘ. Το υπάρχον δίκτυο αποτελείται από 8 τηλεμετρικούς σταθμούς: τρεις εξ' αυτών είναι εγκατεστημένοι στο ποταμό Νέστο, δύο στη λίμνη Βιστωνίδα, ένας στη λίμνη Ισμαρίδα, ένας στη λιμνοθάλασσα Βάσσοβα (Π.Ε. Καβάλας) και ένας στη λιμνοθάλασσα Έλος (Π.Ε. Κομοτηνής) (Εικόνα 6.20.). Οι περισσότεροι τηλεμετρικοί σταθμοί εγκαταστάθηκαν και λειτουργούν από το 2013. Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης 2019 27 Εικόνα 6.18. Θέσεις τηλεμετρικών σταθμών ΕΠΑΜΑΘ. Οι κύριες μετρήσεις αφορούν τη στάθμη το νερού, θερμοκρασία νερού, αλατότητα, αγωγιμότητα και ολικά διαλυμένα στερεά (TDS), ενώ ο σταθμός 3 στον Νέστο μετράει επιπλέον pH, βάθος, θολερότητα και διαλυμένο οξυγόνο (%), (mg/l) σε ωριαία συχνότητα τουλάχιστον.

Το συγκεκριμένο δίκτυο αποτελεί ένα πολύ σημαντικό διαχειριστικό εργαλείο για τον ΦΔ καθώς επιτρέπει την έγκαιρη ενημέρωσή του και των υπηρεσιών για την αποτροπή φαινομένων που μπορούν να βλάψουν το οικοσύστημα και τα είδη, με σκοπό την άμεση εφαρμογή δράσεων αποτροπής. Μερικά παραδείγματα αφορούν: • την πρόβλεψη και αντιμετώπιση φαινομένων άνθισης φυτοπλαγκτού (alga bloom) που έχουν ως αποτέλεσμα συνθήκες ανοξίας και μαζική θανά ψαριών στις λίμνες Βιστωνίδα και Ισμαρίδα, • την καταγραφή και αντιμετώπιση της αλμυρής σφήνας στις λίμνες Βιστωνίδα και Ισμαρίδα που μπορεί να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα σε φυτά και ζώα που ζουν και τρέφονται από αυτές, • την καταγραφή και τήρηση της οικολογικής παροχής στο δέλτα του ποταμού Νέστου. Όλα τα δεδομένα στέλνονται μέσω τηλεμετρίας, μέσω της πλατφόρμας meteorview2 σε πραγματικό χρόνο και είναι άμεσα διαθέσιμα στον ΦΔ.

Για το έτος 2020 δεν πραγματοποιήθηκε συντήρηση των υπό λειτουργία σταθμών, παρά μόνο η απαραίτητη κοπή δέντρων περιμετρικά του σταθμού στα Στενά Νέστου (Γαλάνη) για να συνεχιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία του. Η κοπή πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Δασαρχείο Σταυρούπολης.

Στα πλαίσια της υλοποίησης της πράξης «Επιχορήγηση του Φ.Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας & Θάσου για δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και οικοτόπων» (ΕΣΠΑ –ΥΜΕΠΕΡΑΑ), προγραμματίζεται η τοποθέτηση 5 νέων τηλεμετρικών σταθμών μέτρησης ποιοτικών χαρακτηριστικών και 3 σταθμών παροχής- στάθμης-ταχύτητας, καθώς και η αγορά ενός φορητού πολυπαραμετρικού αισθητήρα για έκτακτα γεγονότα. Σκοπός της υλοποιούμενης δράσης είναι η αναβάθμιση του δικτύου του ΦΔ και η έγκαιρη ενημέρωση τόσο του ΦΔ, όσο και των λοιπών εμπλεκόμενων υπηρεσιών, με στόχο την αποτροπή φαινομένων υποβάθμισης των υδάτινων συστημάτων κατόπιν εφαρμογής κατάλληλων ενεργειών.

6.1.8. Πρόγραμμα Bio2care

Εικόνα 6.13. Φασιανός Ανατολικό Ανάχωμα Νέστου.

Το Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης & Βιομηχανικής Οικολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης σε συνεργασία με Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Νέστου, Βιστωνίδας, Ισμαρίδας και Θάσου στα πλαίσια του προγράμματος με τίτλο “Reinforcing Protected Areas Capacity through an Innovative Methodology for Sustainability” (BIO2CARE) (INTERREG ΕΛΛΑΔΑ-ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 2014–2020), τοποθέτησε 5 κάμερες παρακολούθησης θηλαστικών στην περιοχή του παραποτάμιου Δάσους του Δέλτα Νέστου.

Τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα έχουν επιβεβαιώσει την παρουσία πληθώρας ειδών πανίδας με σημαντικότερα αυτών την αγριόγατα, την βίδρα, το τσακάλι, το αγριογούρουνο, το κολχικό φασιανό κ.α.

6.2.Πρόγραμμα Επόπτευσης –Φύλαξης

Εικόνα 6.14. Επόπτευση Ανατολικό Ανάχωμα Νέστου .

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας και Θάσου επιδίωξε και το 2020 την εφαρμογή του εγκεκριμένου Προγράμματος Επόπτευσης – Φύλαξης, ωστόσο δεν κατέστη εφικτή η υλοποίησή του σε συστηματική βάση κυρίως λόγω της παντελούς έλλειψης χρηματοδότησης, αλλά και της παρατεταμένης λειτουργίας με το ελάχιστο αναγκαίο προσωπικό με φυσική παρουσία στο πλαίσιο των υγειονομικών μέτρων που ελήφθησαν από τη πολιτεία.

Οι σκοποί του Προγράμματος Επόπτευσης – Φύλαξης του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης είναι:

- Η τήρηση των κανονισμών που διέπουν την προστατευόμενη περιοχή για την αποτελεσματική λειτουργία της και η αποδοχή τους από την τοπική κοινωνία.
- Η καταγραφή όλων των παράνομων ενεργειών, σε πρωτόκολλα καταγραφής, βάση δεδομένων, γεωγραφική βάση πληροφοριών, καθώς και η φωτογραφική απεικόνισή τους.
- Η πραγματοποίηση συντονισμένων δράσεων για την πρόληψη και την αποτροπή των παράνομων ενεργειών.
- Η ενημέρωση των κάθε φορά αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών σχετικά με τις παράνομες ενέργειες και δραστηριότητες που καταγράφονται από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Το Σχέδιο Επόπτευσης – Φύλαξης υιοθετήθηκε με την υπ. αριθ. 1/27-06-2012 απόφαση του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας και τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 1/29-01-2014 απόφαση του Δ.Σ. του Φ.Δ., με σκοπό την βελτίωση της εφαρμογής αλλά και τη συμπλήρωση του σχεδίου είτε με πρόσθετες ενέργειες, είτε με την χρήση πρόσθετου εξοπλισμού που έχει παραληφθεί.

Σύμφωνα με το σχέδιο η προστατευόμενη περιοχή κατατάσσεται σε τομείς φύλαξης κατά προτεραιότητα. Αυτό ορίζεται από τη σημαντικότητα του προστατευτέου αντικειμένου, καθώς και από τη συχνότητα εμφάνισης παραβατικών φαινομένων. Οι τομείς φύλαξης κατά προτεραιότητα είναι οι ακόλουθοι:

- **Δέλτα Νέστου Ποταμού (κοίτη – εκβολές):** Περιλαμβάνει την κοίτη και την αγροτική περιοχή εκατέρωθεν των αναχωμάτων του Νέστου από το φράγμα των Τοξοτών μέχρι και τις εκβολές του, καθώς και το παραποτάμιο Μεγάλο Δάσος

(Κοτζιά-Ορμάν). Επίσης, περιλαμβάνει τις λίμνες γλυκού νερού βόρεια της Χρυσούπολης και το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) «Κοτζιά Ορμάν Νέστου Δήμου Τοπείρου». Στην περιοχή οι κυριότερες παράνομες δραστηριότητες είναι η παράνομη αμμοληψία, η λαθροϋλοτομία, η παράνομη απόρριψη απορριμμάτων και η λαθροθηρία.

- **Δυτικές λιμνοθάλασσες του Νέστου:** Περιλαμβάνει τις λιμνοθάλασσες της Βάσοβας, του Ερατεινού, του Αγιάσματος, της Κοκάλας, του Χαϊδευτού, της Κεραμωτής, του Μοναστηρακίου και τις αγροτικές περιοχές που τις περιβάλλουν. Επίσης, περιλαμβάνει την θαλάσσια περιοχή με τα πλωτά αγκυροβόλια δυτικά της Βάσοβας. Στην περιοχή, οι κυριότερες παράνομες δραστηριότητες είναι η λαθροθηρία, οι αυθαίρετες κατασκευές και οι μεταγγίσεις πετρελαιοειδών από πλοία σε πλωτά αγκυροβόλια σε εγκαταστάσεις δεξαμενών καυσίμων.
- **Ανατολικές λιμνοθάλασσες του Νέστου:** Περιλαμβάνει την λιμνοθάλασσα Μαγγάνων. Στην περιοχή η κύρια παράνομη δραστηριότητα είναι η λαθροθηρία.
- **Οι λιμνοθάλασσες της Θράκης δυτικά της Βιστωνίδας:** Περιλαμβάνει τις λιμνοθάλασσες των Αλυκών, της Λάφρη και της Λαφρούδας. Επίσης, περιλαμβάνει το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) «Λίμνη Βιστωνίδα - Λάγους Δήμου Αβδήρων». Στην περιοχή, οι κυριότερες παράνομες δραστηριότητες είναι η λαθροθηρία και η λαθροϋλοτομία σε υπολείμματα δρυοδασών σε παρακείμενους λόφους.
- **Η Λίμνη Βιστωνίδα, Ποταμοί Κόσυνθος και Κομψάτος, Λιμνοθάλασσες:** Περιλαμβάνει την Λίμνη Βιστωνίδα, τις κοίτες και τις εκβολές των Ποταμών Κόσυνθου και Κομψάτου από τους οικισμούς Πολύσιτος και Πολύανθος αντίστοιχα και τις λιμνοθάλασσες Πόρτο – Λάγος και Νταλιάνι. Επίσης, περιλαμβάνει τα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) «Λίμνη Βιστωνίδα - Λάγους Δήμου Αβδήρων», «Κομψάτου Δήμου Ιάσμου» και «Φανάρι-Πόρτο Λάγος». Στην περιοχή, οι κυριότερες παράνομες δραστηριότητες είναι η λαθροθηρία στις λιμνοθάλασσες, η λαθροϋλοτομία και η παράνομη απόρριψη απορριμμάτων στις κοίτες και στις εκβολές των ποταμών.
- **Οι λιμνοθάλασσες της Θράκης ανατολικά της Βιστωνίδας:** Περιλαμβάνει τις λιμνοθάλασσες Ξηρολίμνη, Αρωγή (Καρατζά), Αλυκή, Πτελέα και Έλος. Επίσης, περιλαμβάνει τα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) «Ξηρολίμνη Δήμου Αιγείρου», «Καρατζά Δήμου Αιγείρου», «Αλυκή Δήμου Αιγείρου», «Πτελέα Δήμου Αιγείρου» και «Έλος Δήμου Αιγείρου». Στην περιοχή η κυριότερη παράνομη δραστηριότητα είναι η λαθροθηρία.
- **Η Λίμνη Ισμαρίδα (Μητρικού), η κοίτη και οι εκβολές του Ποταμού Φιλιούρη:** Περιλαμβάνει την Λίμνη Ισμαρίδα, την κοίτη και τις εκβολές του Ποταμού Φιλιούρη, καθώς και τις λιμνάζουσες εκτάσεις νότια της Ισμαρίδας. Επίσης, περιλαμβάνει το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) «Μαυρομάτιο-Λίμνη Μητρικού». Στην περιοχή η κυριότερη παράνομη δραστηριότητα είναι η λαθροθηρία.
- **Υπόλοιπα τμήματα της προστατευόμενης περιοχής:** Περιλαμβάνει όλη την υπόλοιπη περιοχή που διαχειρίζεται ο Φορέας Διαχείρισης εντός των ορίων του ΕΠΑΜΑΘ.

Αναφορικά με τις υπόλοιπες παράνομες ενέργειες όπως η απόθεση οικοδομικών υλικών, διαφόρων υγρών και στερεών αποβλήτων, η περιοχή προτεραιότητας φύλαξης είναι το σύνολο της έκτασης του ΕΠ ΑΜΑΘ.

Ως προς την επιχειρησιακή εφαρμογή του σχεδίου επόπτευσης, η χωρική επικράτεια του ΕΠ ΑΜΑΘ αναλύεται σε έξι (6) περιοχές επόπτευσης – φύλαξης, που κάθε μία εξ' αυτών προσδιορίζεται με μια γενικής κατεύθυνσης διαδρομή – άξονας (περιέχονται στους χάρτες που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του σχεδίου επόπτευσης). Σε κάθε περιοχή, η επόπτευση πραγματοποιείται με ιδιαίτερη έμφαση στους ανωτέρω τομείς φύλαξης κατά προτεραιότητα, που περιλαμβάνονται εντός αυτής, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η γενική επόπτευση στο σύνολό της.

Πέραν του βαθμού προτεραιότητας των παραπάνω περιοχών, άλλοι παράμετροι που ακόμη και σε ημερήσια βάση καθορίζουν τους στόχους/επιλογές του πεδίου των περιοχών φύλαξης είναι οι ακόλουθοι:

- Η κρισιμότητα της εποχής φύλαξης π.χ. χρονιά με παρουσία πολλών παρυδάτιων ειδών για φώλιασμα.
- Η σημαντικότητα του προστατευτέου αντικειμένου.
- Η συχνότητα της ημερήσιας παραβατικότητας.
- Η ιστορικότητα των παραβατικών ενεργειών σε δεδομένους χώρους και είδη προστασίας.

Εικόνα 6.15. Ε.Π.Α.ΜΑ.Θ. – Διαδρομές περιπολιών.

Ο προγραμματισμός των περιπολιών επόπτευσης – φύλαξης πραγματοποιείται σε μηνιαία βάση και καθορίζεται στο τέλος του κάθε μήνα για τις αρχές του επόμενου. Σημειώνεται ότι είτε λόγω εκτάκτων καταστάσεων, είτε λόγω εκτάκτων υποχρεώσεων του προσωπικού του Φ.Δ., είναι δυνατόν να τροποποιηθεί ο ημερήσιος προγραμματισμός με γνώμονα όμως την απρόσκοπτη υλοποίηση, την καλύτερη οργάνωση και την βέλτιστη αποτελεσματικότητα των προγραμματιζόμενων περιπολιών.

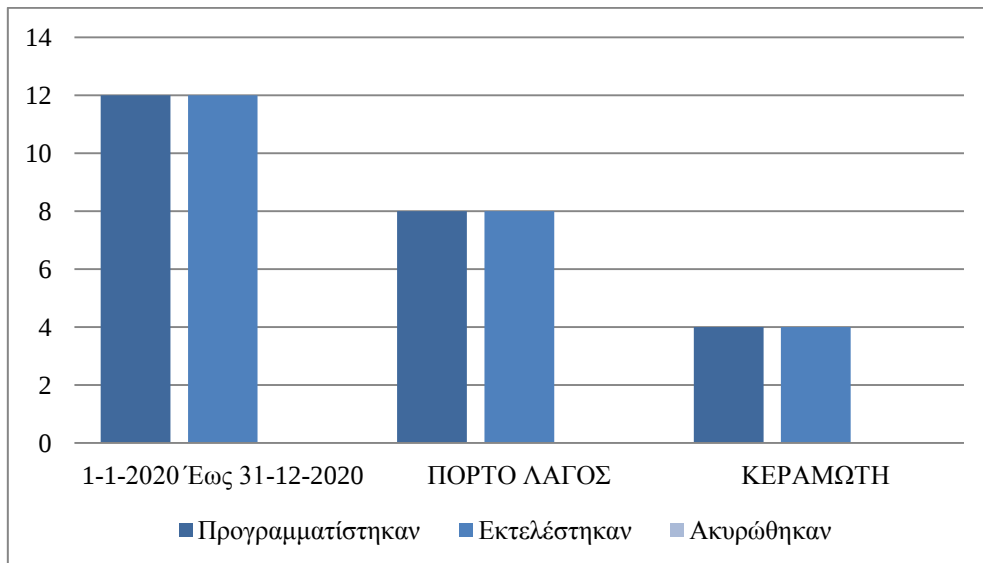
Πίνακας 6.4. Συνοπτική παρουσίαση περιπολιών 2020

Περίοδος	1-1 έως 31-12-2020	Πόρτο Λάγος	Κεραμωτή
Προγραμματίστηκαν	12	8	4
Εκτελέστηκαν	12	8	4
Ακυρώθηκαν	0	0	0
Ποσοστό εκτέλεσης	100,00%	100,00%	100,00%
Χιλιόμετρα	1.351	967	384

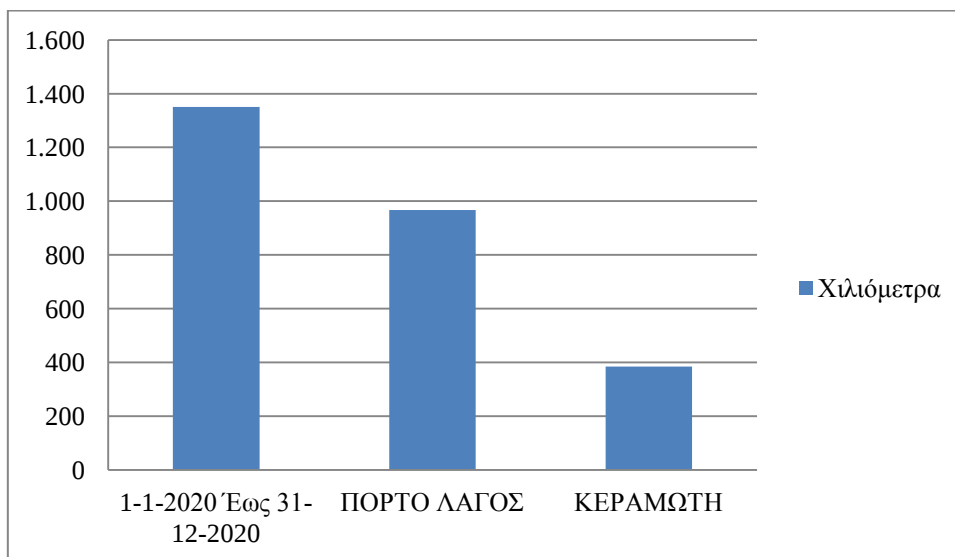
Κατά την διάρκεια του έτους 2020 προγραμματίστηκαν και υλοποιήθηκαν μόλις 12 περιπολίες εξαιτίας των προβλημάτων που προαναφέρθηκαν, ωστόσο πραγματοποιήθηκαν και ορισμένες μη προγραμματισμένες αυτοψίες σε περιοχές του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ για

τη καταγραφή ενδεχόμενων παράνομων δραστηριοτήτων κατόπιν καταγγελιών ή εγγράφων των αρμόδιων υπηρεσιών.

Επίσης, στο πλαίσιο των προαναφερόμενων περιπολιών, υλοποιήθηκαν στο σύνολο της περιοχής του ΕΠΑΜΑΘ 1.351 χιλιόμετρα από τα κρατικά οχήματα του Φορέα Διαχείρισης.

Εικόνα 6.16. Συνολικός αριθμός περιπολιών του 2020 ανά Κέντρο Πληροφόρησης.

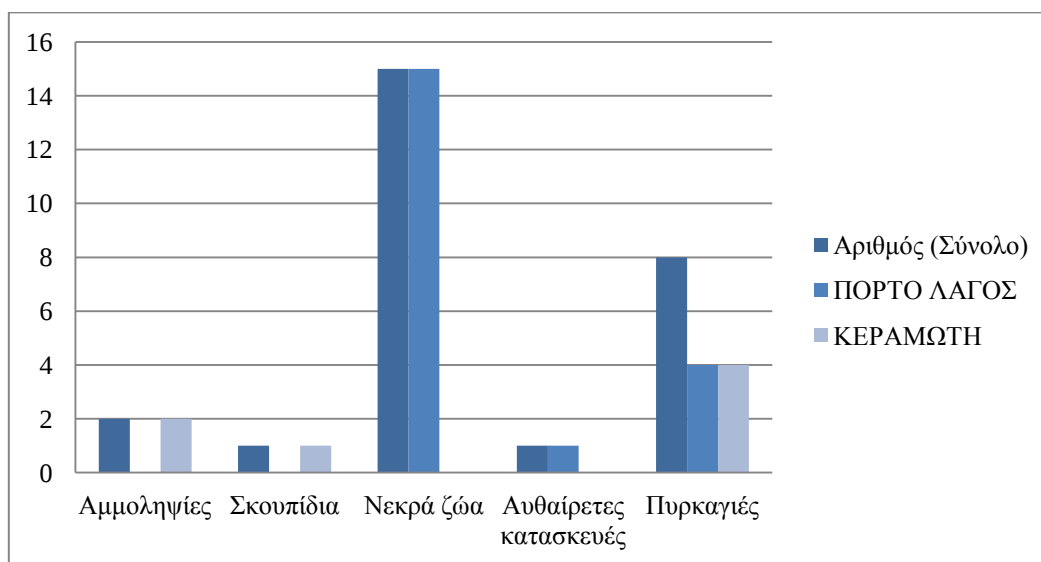

Εικόνα 6.17. Συνολικός αριθμός χιλιομέτρων για τις περιπολίες του 2020 ανά Κέντρο Πληροφόρησης.

Καταγραφή παράνομων δραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος επόπτευσης – φύλαξης για το έτος 2020, σε προγραμματισμένες περιπολίες, αλλά και σε αυτοψίες στο σύνολο της χωρικής επικράτειας του ΕΠΑΜΑΘ, καταγράφηκαν οι παρακάτω παράνομες δραστηριότητες οι οποίες αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα και συγκεκριμένα προέκυψαν τα εξής:

- 2 περιπτώσεις αμμοληψίας.
- 1 περίπτωση παράνομης απόθεσης στερεών αποβλήτων
- 15 περιπτώσεις νεκρών άγριων ζώων.
- 1 περίπτωση αυθαίρετης κατασκευής.
- 8 περιπτώσεις πυρκαγιών.

Εικόνα 6. 18. Παράνομες δραστηριότητες καταγεγραμμένες σε προγραμματισμένες περιπολίες και αυτοψίες το 2020 ανά Κέντρο Πληροφόρησης.

Μετά την καταγραφή των παράνομων δραστηριοτήτων από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης σε κωδικοποιημένα πρωτόκολλα όπως προβλέπεται στο Σχέδιο Επόπτευσης, πραγματοποιείται έγγραφη ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών και σε κάποιες περιπτώσεις διενεργούνται κοινές αυτοψίες μεταξύ Φ.Δ. και αρμόδιας υπηρεσίας.

Επίσης, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης κλήθηκε ως μάρτυρας ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων για υποθέσεις παράνομων δραστηριοτήτων που καταγράφηκαν τα προηγούμενα έτη, ενώ κοινοποιήθηκαν και τρεις (3) αποφάσεις διοικητικών προστίμων από τις αρμόδιες αρχές για παραβίαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Ως συμπέρασμα προκύπτει ότι καταγράφηκε ένας μικρός αριθμός περιπτώσεων παράνομων δραστηριοτήτων το οποίο οφείλεται στον μικρό αριθμό περιπολιών που πραγματοποιήθηκε και εξαιτίας αυτού δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί αξιόπιστη εκτίμηση των περιβαλλοντικών πιέσεων στην προστατευόμενη περιοχή για το έτος 2020. Ο σχετικά υψηλός αριθμός νεκρών ζώων συγκριτικά με τις υπόλοιπες παράνομες δραστηριότητες, αφορά κυρίως σχετική ενημέρωση από την αρμόδια Λιμενική Αρχή για περιπτώσεις νεκρών θαλάσσιων χελώνων στην παραλιακή ζώνη του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ.

Εικόνα 6.19. Νεκρό Ρινόδελφίνο και εστία πυρκαγιάς εντός του ΕΠΑΜΑΘ.

6.2.1. Περίθαλψη

Εικόνα 6.20. Νεαρός Κύκνος από την Παραλία Μυρωδάτου.

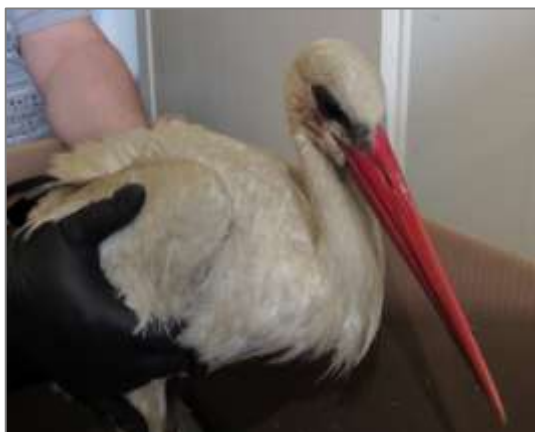
Σε συνέχεια της συνεργασίας του ΦΔ Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας & Θάσου με το σωματείο περίθαλψης «Δράση για την Άγρια Ζωή» πραγματοποιήθηκαν και το 2020 παραλαβές τραυματισμένων άγριων ζώων. Για 4^η συνεχή χρονιά, τα προβλήματα με την προώθηση των ζώων στη Θεσσαλονίκη συνεχίστηκαν, με αποτέλεσμα, οι αποστολές των 2 ΚΠ (Κεραμωτής και Βιστωνίδας), να πραγματοποιηθούν τελικά, μέσω των ΚΤΕΛ Ροδόπης και Έβρου. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν επείγουσες επεμβάσεις στο κτηνιατρείο της κας Μαρίας Αθανασίου στην Ξάνθη, έπειτα από υπόδειξη των γιατρών της Δράσης.

Εικόνα 6.21. Τραυματισμένη Γερακίνα από τα Κιμμέρια Ξάνθης και εξαντλημένο νεαρό Όρνιο από τη Λ/Θ Λάγους.

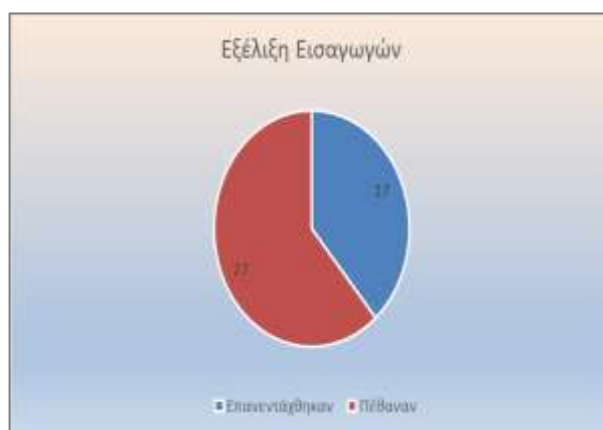
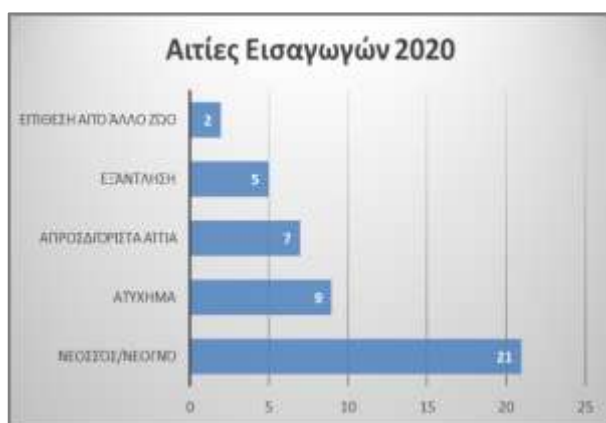
Συνολικά ο ΦΔ περισυνέλλεξε και παρέλαβε 44 τραυματισμένα άγρια ζώα από τις ΠΕ Καβάλας (5), Ξάνθης (38) και Ροδόπης (1), εκ των οποίων τα 18, θεωρούνται απειλούμενα καθώς ανήκουν σε κατηγορίες κινδύνου σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας.

Η πλειοψηφία των παραλαβών αφορούσε σε νεαρά πουλιά 1^{ου} και 2^{ου} ημερολογιακού έτους, τα οποία λόγω απειρίας αντιμετώπισαν προβλήματα τόσο εντός των φωλιών, αλλά και κατά τις πρώτες πτήσεις τους. Ακολούθησαν τα ατυχήματα και οι εισαγωγές από απροσδιόριστα αίτια, σε ενήλικα κυρίως πουλιά, με συχνότερη την ηλεκτροπληξία και τα τροχαία ατυχήματα. Καταγράφηκαν επίσης περιπτώσεις που αφορούσαν σε επιθέσεις από άλλα ζώα, αλλά και εξάντληση.

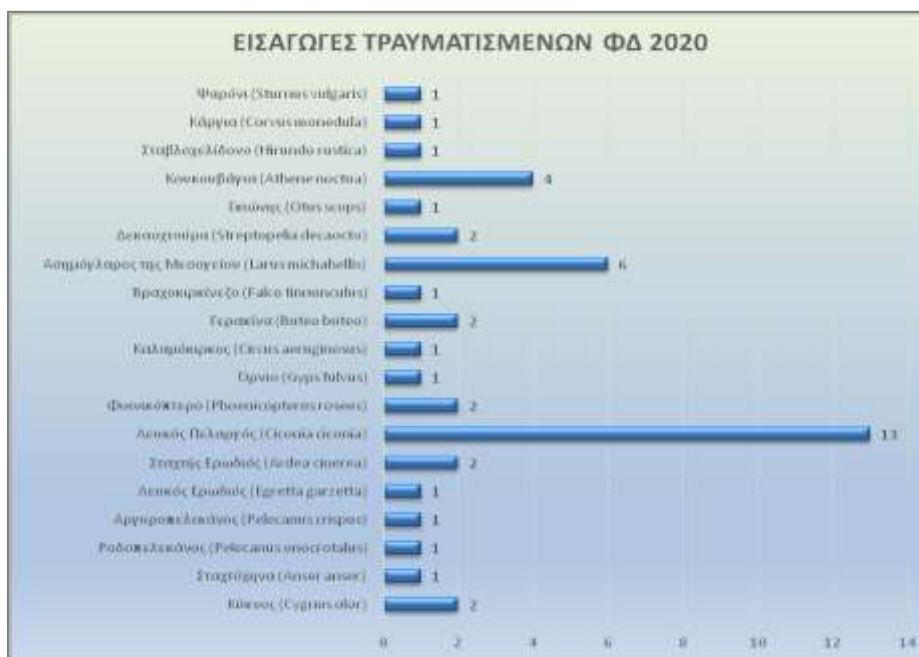

Εικόνα 6.22. Λευκοί Πελαργοί από τη Συδινή και την Εξοχή Ξάνθης.

Από το σύνολο των 44 ζώων που παρέλαβε το προσωπικό του ΦΔ, 17 επανεντάχθηκαν με επιτυχία και επέστρεψαν στο φυσικό τους περιβάλλον ενώ 27 δυστυχώς δεν τα κατάφεραν και κατέληξαν, παρά τις προσπάθειες των ειδικών συνεργατών του σωματίου περιθαλψής στη Θεσσαλονίκη.

Εικόνα 6.23. Γραφήματα αιτιών και εξέλιξης εισαγωγών τραυματισμένων ΦΔ 2020.

Εικόνα 6.24. Γράφημα εισαγωγών τραυματισμένων ΦΔ 2020.

Στα τέλη του έτους, και στο πλαίσιο της ένταξης της Πράξης «Επιχορήγηση του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου για δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και οικοτόπων» με κωδικό MIS 5033396, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», υπογράφηκε Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ του ΦΔ Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας & Θάσου με το σωματείο περίθαλψης «Δράση για την Άγρια Ζωή», με σκοπό την ανάπτυξη κοινών δράσεων και συνεργασίας σε ποικίλα θέματα που αφορούν το φυσικό περιβάλλον, δίνοντας όμως ιδιαίτερη έμφαση στην περίθαλψη άγριων ζώων, την καταγραφή των απειλών της πανίδας και την απελευθέρωση άγριων ζώων που έχουν αποθεραπευτεί.

Απελευθερώσεις

Ο ΦΔ προχώρησε επίσης στην απελευθέρωση ενός νεαρού Ασημόγλαρου, έπειτα από την απαραίτητη φροντίδα που του παρασχέθηκε από το προσωπικό του ΚΠ Βιστωνίδας, σε συνεργασία με το συνεργαζόμενο σωματείο περίθαλψης.

Εικόνα 6. 25. Απελευθέρωση νεαρού Ασημόγλαρου, στο Φανάρι Ροδόπης.

6.3. Πρόγραμμα ενημέρωσης ευαισθητοποίησης

Εικόνα 6.26. Ποταμός Νέστος

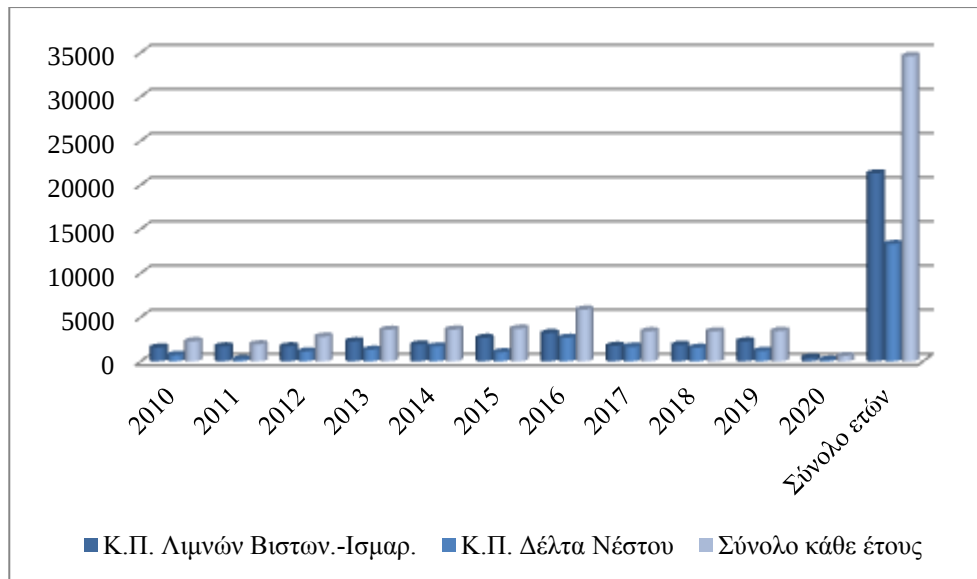
6.3.1. Επισκέψεις στα Κέντρα Πληροφόρησης και Ξεναγήσεις

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας – Ισμαρίδας, έχει στην κατοχή του δύο Κέντρα Πληροφόρησης, τα οποία για το έτος 2020 δέχτηκαν μόνο **605** επισκέπτες, πολύ λιγότερους από τις προηγούμενες χρονιές, εξαιτίας της απαραίτητης λήψης μέτρων για την αποφυγή διασποράς της COVID-19.

Τα τελευταία έντεκα (11) χρόνια, από το 2010-2020 ο Φορέας Διαχείρισης έχει ενημερώσει στο σύνολο **34.601** άτομα.

Πίνακας 6.5. Συνολικός αριθμός επισκεπτών στον Φ.Δ. από το 2010 έως και το 2020.

	Κ.Π. Λιμνών Βιστων.- Ισμαρ.	Κ.Π. Δέλτα Νέστου	Σύνολο κάθε έτους
2010	1567	713	2280
2011	1693	238	1931
2012	1696	1111	2807
2013	2265	1307	3572
2014	1913	1686	3599
2015	2663	1034	3697
2016	3198	2660	5858
2017	1757	1654	3411
2018	1858	1538	3396
2019	2269	1176	3445
2020	424	181	605
Σύνολο ετών	21303	13298	34601

Εικόνα 6.27. Αναλυτική απεικόνιση επισκεπτών από το 2010 έως και το 2020.

Κέντρο Πληροφόρησης Λιμνών Βιστωνίδας - Ισμαρίδας

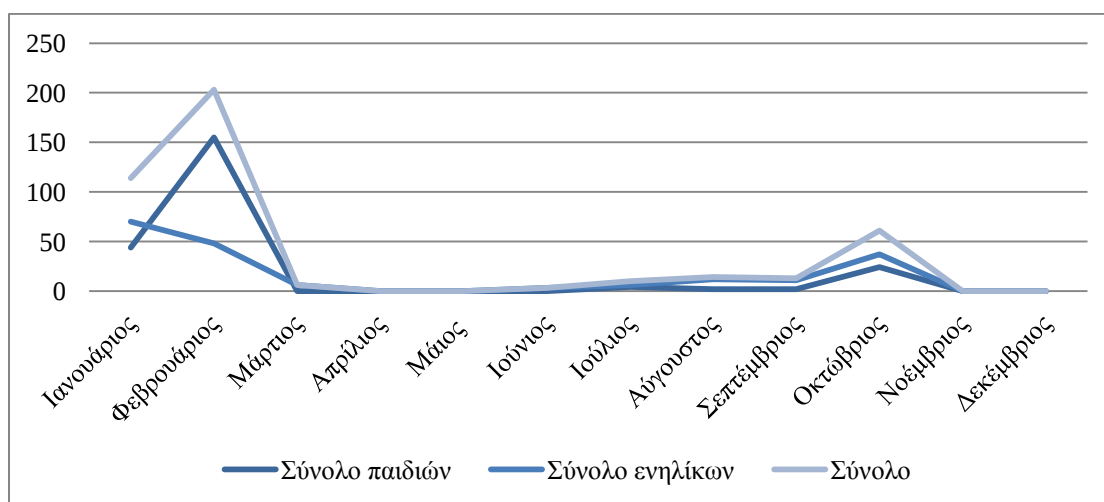

Εικόνα 6.28. Προαύλιος χώρος Κ.Π. Λιμνών Βιστωνίδας – Ισμαρίδας

Στο Κέντρο Πληροφόρησης Λιμνών Βιστωνίδας – Ισμαρίδας καταγράφηκαν **424** επισκέπτες, είτε για μια απλή ενημέρωση, είτε για ξενάγηση, είτε για συμμετοχή στις εκδηλώσεις που πραγματοποίησε ο Φορέας Διαχείρισης. Τη φετινή χρονιά, εξαιτίας της λήψης μέτρων για την αποφυγή διασποράς της COVID-19, τα Κέντρα Πληροφόρησης παρέμειναν κλειστά για το κοινό για ένα αρκετά μεγάλο διάστημα, με αποτέλεσμα να περιοριστούν πολύ οι επισκέπτες του Φορέα, καθώς και οι εκδηλώσεις.

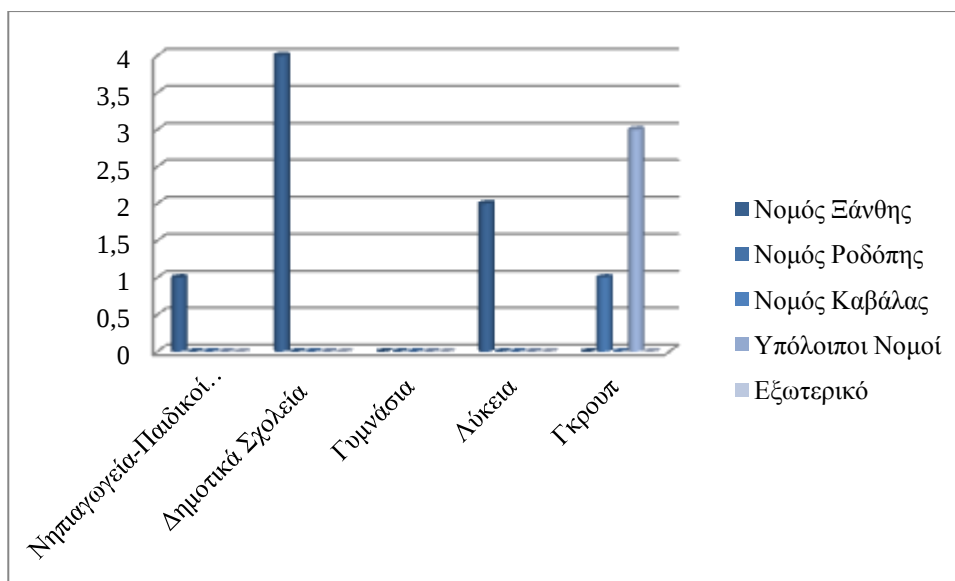
Πίνακας 6.6. Συνολικός αριθμός ατόμων που ενημερώθηκαν από το προσωπικό του Κ.Π. Λιμνών Βιστωνίδας-Ισμαρίδας για το έτος 2020.

Μήνας	Σύνολο παιδιών	Σχολεία	Ατόμων	Επισκέψεις σε σχολεία	Ατόμων	Συμμετοχή σχολείων σε εκδηλώσεις	Ατόμων	Μεμον. παιδιά	Σύνολο ενηλίκων	Γκρουπ	Ατόμων	Μεμον.	Συννοοί σχολείων	Σύνολο
Ιανουάριος	44	1	44	0	0	0	0	0	70	3	63	4	3	114
Φεβρουάριος	155	4	118	0	0	2	35	2	48	1	22	10	16	203
Μάρτιος	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	5	1	6
Απρίλιος	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μάιος	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ιούνιος	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3	0	3
Ιούλιος	4	0	0	0	0	0	0	4	6	0	0	6	0	10
Αύγουστος	2	0	0	0	0	0	0	2	12	0	0	12	0	14
Σεπτέμβριος	2	0	0	0	0	0	0	2	11	0	0	11	0	13
Οκτώβριος	24	1	22	0	0	0	0	2	37	0	0	35	2	61
Νοέμβριος	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δεκέμβριος	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	231	6	184	0	0	2	35	12	193	4	85	86	22	424

Εικόνα 6.29. Αναλυτική απεικόνιση των ατόμων που ενημερώθηκαν από το προσωπικό του Κ.Π. ανά μήνα για το έτος 2020.

- Από το Νομό Ξάνθης: επισκέφθηκαν το Κέντρο Πληροφόρησης επτά (7) Σχολεία, εκ των οποίων τέσσερα (4) Δημοτικά Σχολεία, ένα (1) Νηπιαγωγείο και δύο (2) λύκεια.
- Από τον Νομό Ροδόπης: δεν επισκέφτηκε το Κ.Π. κανένα (0) Σχολείο.
- Από τον Νομό Καβάλας: δεν επισκέφθηκε το Κ.Π. κανένα (0) Σχολείο.
- Από τους υπόλοιπους Νομούς: δεν επισκέφθηκε το Κ.Π. κανένα (0) Σχολείο.
- Γκρουπ ενηλίκων: τρία (3) γκρουπ από την Αθήνα και ένα (1) από Κομοτηνή.

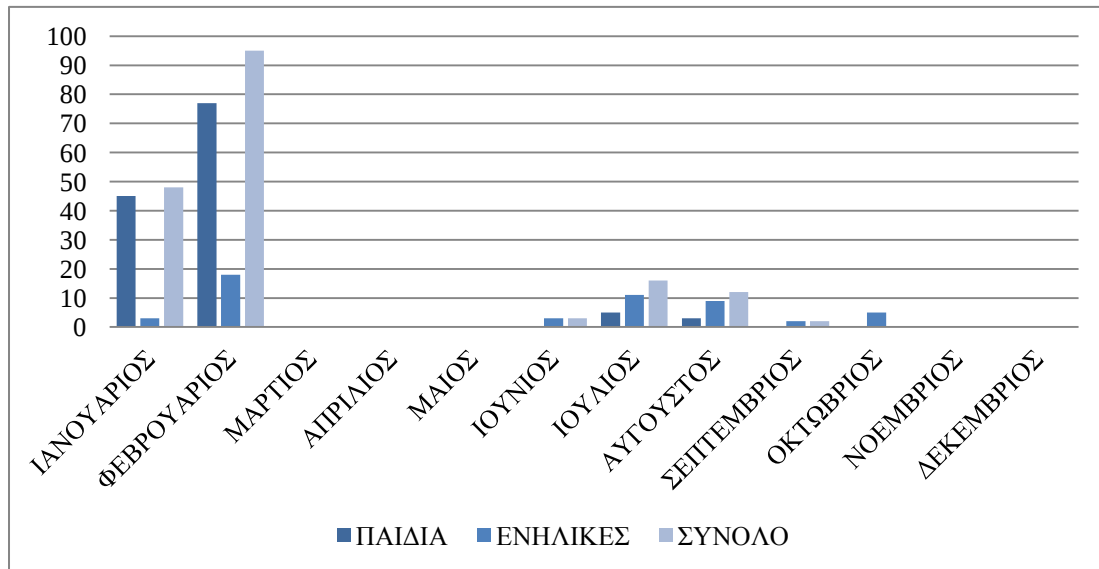
Εικόνα 6.30. Αναλυτική απεικόνιση των γκρουπ και των σχολείων που επισκέφθηκαν το Κέντρο Πληροφόρησης ανά Νομό, το έτος 2020.

Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Νέστου

Το Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Νέστου, για το έτος 2020 επισκέφτηκαν και ενημερώθηκαν συνολικά **181** άτομα. Οι επισκέψεις πραγματοποιήθηκαν είτε από μεμονωμένους επισκέπτες για απλή ενημέρωση, είτε από οργανωμένους επισκέπτες και σχολικές μονάδες.

Πίνακας 6.7. Συνολικός αριθμός ατόμων που ενημερώθηκαν από το προσωπικό του Κ.Π. Λιμνών Βιστωνίδας-Ισμαρίδας για το έτος 2020.

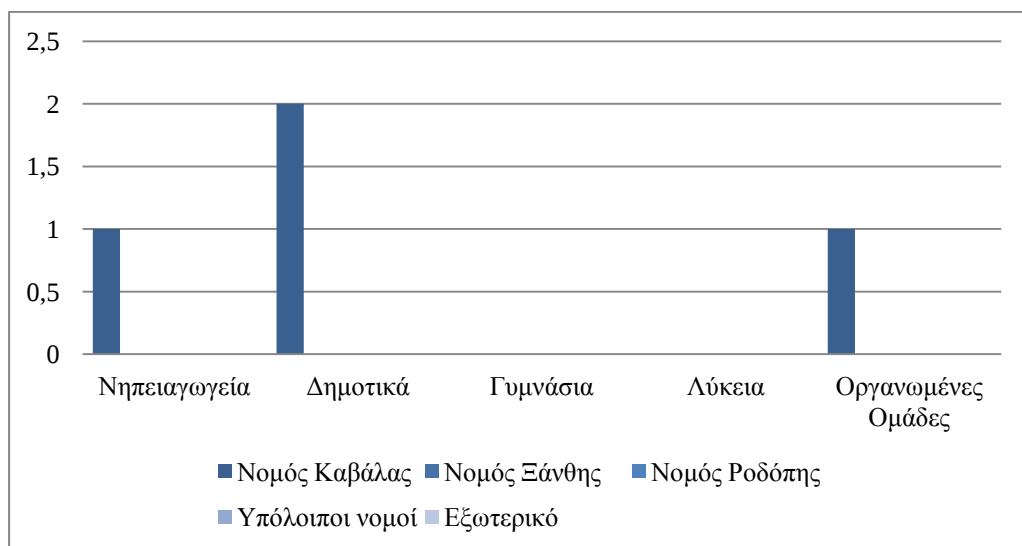
ΜΗΝΑΣ	ΠΑΙΔΙΑ	ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΤΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΤΟΜΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΩΝ	ΜΕΜΩΝ. ΠΑΙΔΙΑ	ΕΝΗΛΙΚΕΣ	ΓΚΡΟΥΠ	ΑΤΟΜΩΝ	ΜΕΜΩΝ.	ΣΥΝΟΛΟΙ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	45	1	45	0	0	1	45	0	3	0	0	0	3	48
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	77	2	77	0	0	1	55	0	18	0	0	0	18	95
ΜΑΡΤΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΜΑΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΙΟΥΝΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	3	0	0	3
ΙΟΥΛΙΟΣ	5	0	0	0	0	0	0	5	11	0	0	11	0	16
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	3	0	0	0	0	0	0	3	9	0	0	9	0	12
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	2
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	5	0	5
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	130	3	122	0	0	2	100	8	51	1	3	27	21	181

Εικόνα 6.31. Αναλυτική απεικόνιση των ατόμων που ενημερώθηκαν από το προσωπικό του Κ.Π. ανά μήνα για το έτος 2020.

Μέσα στο 2020, επισκέφθηκαν το Κ.Π. Κεραμωτής, οι παρακάτω σχολικές μονάδες:

- Από τον νομό Καβάλας: επισκέφτηκαν το Κέντρο Πληροφόρησης τρία (3) σχολεία. Ένα Νηπιαγωγείο (1) και δύο (2) Δημοτικά Σχολεία (στο σύνολο 122 μαθητές και 21 συνοδοί).

Εικόνα 6.32. Αναλυτική απεικόνιση των ατόμων που επισκέφθηκαν το Κέντρο Πληροφόρησης ανά Νομό, για το έτος 2020.

Εκδηλώσεις Φ.Δ.

Ο Φορέας Διαχείρισης, κατά τη διάρκεια του έτους και εξαιτίας της λήψης μέτρων για την αποφυγή διασποράς της COVID-19, από τις επετειακές εκδηλώσεις πραγματοποίησε μόνο την «**Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων**», την «**Παγκόσμια Ημέρα Μετανάστευσης Ψαριών**» και την «**Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος**». Επίσης συμμετείχε με τη συνεισφορά του στο **Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ενταξιακής Κουλτούρας «Κουφοί & Ακούοντες εν Δράσει»**.

Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων

Το θέμα της φετινής επετείου ήταν «**Υγρότοποι και βιοποικιλότητα**». Η προστασία των υγροτόπων και η διατήρησή τους σε καλή κατάσταση, συμβάλει τόσο στη βιοποικιλότητα, όσο και στον μετριασμό των καταστροφικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, στη σταθεροποίηση των ακτών που κινδυνεύουν από διάβρωση, στη βελτίωση της ποιότητας του πόσιμου νερού μέσω της συγκράτησης ιζημάτων και τοξικών ουσιών, στην ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, τουρισμός) και στη γενικότερη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων μέσω δράσεων αναψυχής και εκπαίδευσης.

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας & Θάσου, στο πλαίσιο εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Υγροτόπων, πραγματοποίησε και φέτος εκδηλώσεις στα δύο Κέντρα Πληροφόρησης που έχει στην αρμοδιότητα του.

Συγκεκριμένα:

- Τη Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου 2020, στο Κ.Π. Λιμνών Βιστωνίδας _Ισμαρίδας, με τη συμμετοχή 26 μαθητών από δημοτικό σχολείο Πετεινού και 9 μαθητών από το Ιδιωτικό Δημοτικό σχολείο Αξιον.
- Την Πέμπτη 30 Ιανουαρίου 2020 και τη Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου 2020, στο Κ.Π. Δέλτα Νέστου, με τη συμμετοχή 45 μαθητών από το 4ο Δημοτικό σχολείο Χρυσούπολης και με τη συμμετοχή 55 μαθητών από το δημοτικό σχολείο Παληού Καβάλας αντίστοιχα.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε με μια ενημερωτική παρουσίαση (powerpoint) αναφορικά με τους υγροτόπους, τα οφέλη τους, τη βιοποικιλότητα και το πώς επηρεάζουν την κλιματική αλλαγή. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκαν βιωματικά περιβαλλοντικά παιχνίδια, όπου τα παιδιά που επισκέφτηκαν το Κ.Π. Λιμνών Βιστωνίδας & Ισμαρίδας χρωμάτισαν μια εικόνα η οποία απεικόνιζε την ποικιλία ζωής που υπάρχει σε έναν υγροβιότοπο, καθώς και το πόσο σημαντικό είναι να υπάρχει ισορροπία στη βιοποικιλότητα και τα παιδιά που επισκέφτηκαν το Κ.Π. Δ. Νέστου παρουσίασαν μίνι σκετσάκια που είχαν ως θέμα του υγροτόπους. Τέλος, για όλα τα παιδιά, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στον υγρότοπο για παρατήρηση πουλιών με τηλεσκόπια και έγινε μέτρηση pH του νερού της λιμνοθάλασσας του Πόρτο Λάγους.

Οι μαθητές του Δημοτικού σχολείου Παληού Καβάλας δημιούργησαν στο σχολείο τους μια όμορφη ζωγραφιά αφιερωμένη στην παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων και την πρόσφεραν στο Κ.Π. Δέλτα Νέστου.

«Παγκόσμια Ημέρα Μετανάστευσης των ψαριών»

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας και Θάσου σε συνεργασία με το ΙΝΑΛΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, στο πλαίσιο «Εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Μετανάστευσης Ψαριών», για πρώτη χρονιά και εξαιτίας της πανδημίας πραγματοποίησε διαδικτυακά παρουσίαση σχετικά με τη μετανάστευση των ψαριών, που έχει οριστεί για ολόκληρο τον κόσμο για τις 24/10/2020.

Σκοπός της εκδήλωσης ήταν η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών που υλοποιούν περιβαλλοντικά εκπαιδευτικά προγράμματα αναφορικά με τα προβλήματα που συναντούν αρκετά είδη ψαριών των ποταμών κατά τις ετήσιες μεταναστευτικές τους μετακινήσεις ανάντη και κατόντη.

Πρόγραμμα εκδήλωσης:

- ενημέρωση από το επιστημονικό προσωπικό του Φορέα (διάρκειας 30 λεπτών).
- Διάλειμμα (διάρκειας 15 λεπτών)
- Ενημέρωση για τα είδη ψαριών και παρουσίαση οπτικοακουστικού υλικού από τον Δρ. Αργύρη Σαπουνίδη, Ερευνητή του ΙΝΑΛΕ (διάρκειας 30 λεπτών).

Οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να δουν και να μάθουν πως γίνεται η δειγματοληψία ψαριών σε εσωτερικά ύδατα (ποτάμια) με την μέθοδο της ηλεκτραλιείας, να γνωρίσουν τα ενδημικά είδη ψαριών που απαντώνται μόνο στα ποτάμια και σε λιμναία οικοσυστήματα της περιοχής του ΕΠΜΑΘ και να κατανοήσουν τα εμπόδια που συναντούν τα ψάρια κατά την ετήσια μετανάστευσή τους.

«Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος»

Στο πλαίσιο του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος ο Φορέας Διαχείρισης (Φ.Δ.) Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας και Θάσου διοργάνωσε Διαγωνισμό Φωτογραφίας. Το θέμα του Διαγωνισμού Φωτογραφίας ήταν «Χειμώνας στο ΕΠΑΜΑΘ 2020». Δεκτές στο διαγωνισμό ήταν φωτογραφίες που έχουν τραβηχτεί μέσα στα γεωγραφικά όρια ευθύνης του ΦΔ. Υποβλήθηκαν φωτογραφίες από κατοίκους διαφόρων περιοχών της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και η ανάδειξη των καλύτερων φωτογραφιών έγινε σε τρία στάδια:

1ο στάδιο: Ανάδειξη των τεσσάρων καλύτερων φωτογραφιών από το κοινό «φωτογραφίες κοινού» διά μέσω ψηφοφορίας από την ψηφιακή εφαρμογή facebook. Οι τέσσερις διακριθείσες φωτογραφίες ήταν των Τσάγκα Φώτιου, Δημητρίου Γεωργιάς, Θεολόγου Αναστασίας και Μυτακίδη Ανάργυρου.

2ο στάδιο: Ανάδειξη των τεσσάρων καλύτερων φωτογραφιών από Επιτροπή Αξιολόγησης (στις οποίες δεν λήφθηκαν υπόψη οι τέσσερις διακριθείσες φωτογραφίες κοινού). Οι τέσσερις καλύτερες φωτογραφίες ήταν των Κανέλλη Ευγενίας, Κούκλα Δήμου, Χρήστου Παρασκευής, Τζιάτα Βασιλείου.

3ο στάδιο: Ανάδειξη της καλύτερης φωτογραφίας από το σύνολο των τεσσάρων φωτογραφιών κοινού και των τεσσάρων φωτογραφιών της Επιτροπής Αξιολόγησης. Την υψηλότερη βαθμολογία συγκέντρωσαν οι φωτογραφίες της κας Ευγενίας Κανέλλη και του κου Δήμου Κούκλα που είχαν θέμα ένα γλάρο που ετοιμάζεται να πετάξει με φόντο τη λιμνοθάλασσα στο Πόρτο Λάγος και ένα αρπακτικό πτηνό με ανοιχτά φτερά αντίστοιχα. Οι φωτογραφίες αυτές λαμβάνουν τον τίτλο «Φωτογραφίες ΕΠΑΜΑΘ 2020».

Οι δύο τελικοί νικητές εκτός της μιας διήμερης διανυκτέρευσης σε συνεργαζόμενο ξενοδοχείο λαμβάνουν ως επιπλέον δώρο δύο πλήρεις ξεναγήσεις στα δύο Κέντρα Πληροφόρησης του Φ.Δ. στο Πόρτο Λάγος και στην Κεραμωτή.

Επιπλέον, στις οκτώ φωτογραφίες που ξεχώρισαν είχε προβλεφθεί η απονομή βραβείων και η δωρεάν διαμονή σε ξενοδοχεία της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης . Καθώς, οι εξελίξεις των έκτακτων μέτρων αντιμετώπισης της διασποράς της επιδημίας επέφεραν την υποχρεωτική αναστολή λειτουργίας των καταλυμάτων γίνεται αντιληπτό ότι, επί του παρόντος δεν μπόρεσαν να αποδοθούν τα παραπάνω βραβεία. Επίσης, δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθούν και οι εκδηλώσεις έκθεσης φωτογραφιών και απονομής των βραβείων στους νικητές. Σε περίπτωση που οι συνθήκες γίνουν ευνοϊκές τότε θα υπάρξει σχετική ενημέρωση.

Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ενταξιακής Κουλτούρας «Κουφοί & Ακούοντες εν Δράσει».

Τέλος, υπήρξε συνεισφορά του Φορέα Διαχείρισης στο Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ενταξιακής Κουλτούρας «Κουφοί & Ακούοντες εν Δράσει», με την παραχώρηση αίθουσας του για τη συνάντηση συνεργασίας της παιδαγωγικής επιτροπής τους, καθώς και με την αποστολή ηλεκτρονικού υλικού σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές ευθύνης του Φορέα για τη δημιουργία και έκδοση εκπαιδευτικού οδηγού για άτομα με βαρηκοΐα και κώφωση και γενικά δυσκολίες επικοινωνίας.

6.3.3 Συμμετοχή του Φορέα σε εκδηλώσεις –Ημερίδες-Συναντήσεις Εργασίας- Σεμινάρια - Συνέδρια

Εικόνα 6.33. Εκβολές Νέστου.

Συνολικά το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης συμμετείχε σε 12 εκδηλώσεις, ημερίδες, συναντήσεις, κτλ, οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω:

1. Θέμα: Συνάντηση εργασίας για την κατάθεση πρότασης σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα για τις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές.
 Διοργάνωση: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης.
 Ημερομηνία-Τόπος: 28 Ιανουαρίου 2020, Θεσ/νίκη..
 Συμμετέχοντες: Η κα Αναστασία Μιρλή.
2. Θέμα: Σεμινάριο – Εργαστήριο με θέμα «Σχεδιάζοντας μια πρόταση για το πρόγραμμα Active Citizens Fund».
 Διοργάνωση: Ίδρυμα Μποδοσάκη, οργανισμός SolidarityNow
 Ημερομηνία-Τόπος: 30 Ιανουαρίου 2020, Ξάνθη.
 Συμμετέχοντες: Η κα Δέσποινα Μιχαηλίδου.
3. Θέμα: Διαδικτυακή συνάντηση εργασίας όπου έγινε η παρουσίαση στο πλαίσιο του προγράμματος "Space for Shore" .

- Διοργάνωση: Terra Spatium
 Ημερομηνία-Τόπος: 13 Φεβρουαρίου 2020, Πόρτο Λάγος.
 Συμμετέχοντες: Ο Πρόεδρος ΔΣ κ. Γεώργιος Γκαϊντατζής, η κα. Δέσποινα Μιχαηλίδου και η κα. Ευτέρπη Πατετσίνη.
4. Θέμα: Συμμετοχή σε συνάντηση εργασίας με θέμα "Εκτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης και την κατάθεση προτάσεων των φορέων για την στήριξη της περιφερειακής μας οικονομίας.
 Διοργάνωση: ΠΑΜΘ- Εντεταλμένος Σύμβουλος Αλιείας.
 Ημερομηνία-Τόπος: 6 Μαΐου 2020, Διαδικτυακά.
 Συμμετέχοντες: Η κα. Δέσποινα Μιχαηλίδου και η κα. Αναστασία Μιρλή.
5. Θέμα: Παρακολούθηση σεμιναρίου με θέμα Virtual International Conference HERMES "Coastal Zone Challenges and Risks"
- Διοργάνωση: Δήμος Παγγαίου.
 Ημερομηνία-Τόπος: 18 Ιουνίου 2020, Διαδικτυακά.
 Συμμετέχοντες: Η κα. Δέσποινα Μιχαηλίδου.
6. Θέμα: Συμμετοχή σε συνάντηση εργασίας με θέμα "Εκτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης και την κατάθεση προτάσεων των φορέων για την στήριξη της περιφερειακής μας οικονομίας»
 Διοργάνωση: ΠΑΜΘ- Εντεταλμένος Σύμβουλος Αλιείας.
 Ημερομηνία-Τόπος: 6 Ιουλίου 2020, Ξλανθη.
 Συμμετέχοντες: Η κα Δέσποινα Μιχαηλίδου και η κα Αναστασία Μιρλή.
7. Θέμα: Παρακολούθηση εργαστήριου στο πλαίσιο του έργου "Reinforcing Protected Areas Capacity through an Innovative Methodology for Sustainability» (BIO2CARE)
 Διοργάνωση: Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, ΔΠΘ.
 Ημερομηνία-Τόπος: 9 Ιουλίου 2020, Διαδικτυακά.
 Συμμετέχοντες: Η κα Δέσποινα Μιχαηλίδου.
8. Θέμα: Συνάντηση Εργασίας για τη σύνταξη Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα κητώδη (Phocoena phocoena και Tursiops truncatus).
 Διοργάνωση: ΥΠΕΝ.
 Ημερομηνία-Τόπος: 13 Οκτωβρίου 2020, διαδικτυακά.
 Συμμετέχοντες: Η κα. Δέσποινα Μιχαηλίδου.
9. Θέμα: Παρακολούθηση Workshop Space for Shore.
 Διοργάνωση: TerraSpatium S.A.
 Ημερομηνία-Τόπος: 10 Νοεμβρίου 2020, Διαδικτυακά.
 Συμμετέχοντες: Η κα Δέσποινα Μιχαηλίδου.
10. Θέμα: Παρακολούθηση 3ης Περιφερειακής Συνάντησης INVALIDIS με θέμα «Προστατεύοντας τη Βιοποικιλότητα της Ευρώπης από τα Χωροκατακτητικά Ξενικά Είδη» στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος INTERREG.
 Διοργάνωση: ΟΦΥΠΕΚΑ.
 Ημερομηνία-Τόπος: 25 Νοεμβρίου 2020, Διαδικτυακά.
 Συμμετέχοντες: Η κα Δέσποινα Μιχαηλίδου.

11. Θέμα: Παρακολούθηση σεμιναρίου του οδικού χάρτη διαχείρισης δασών με σκοπό την παρέμβαση αναφορικά με τον τρόπο διαχείρισης εκτάσεων λευκοκαλλιιεργειών σε περιοχές Natura 2000, στις παραποτάμιες ζώνες, που ξυλεύονται.
Διοργάνωση: Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων.
Ημερομηνία-Τόπος: 7 Δεκεμβρίου 2020, Διαδικτυακά.
Συμμετέχοντες: Η κα Δέσποινα Μιχαηλίδου.
12. Θέμα: Συμμετοχή σε συνάντηση εργασίας με τον Περιφερειάρχη ΑΜΘ για την ανακοίνωση ένταξης πράξης του Φ.Δ. στο ΠΕΠ.
Διοργάνωση: Περιφέρεια ΑΜΘ & Φορέας Διαχείρισης.
Ημερομηνία-Τόπος: 22 Δεκεμβρίου 2020, Πόρτο Λάγος.
Συμμετέχοντες: Ο Πρόεδρος ΔΣ κ. Γεώργιος Γκαϊντατζής, η κα. Δέσποινα Μιχαηλίδου και ο κ. Βασίλειος Τερζής.

6.3.4. Περιοδική Έκδοση

Εικόνα 6.34. Τεύχη Περιοδικής Έκδοσης 2020

Μέσα στο 2020 εκδόθηκε η τριμηνιαία Περιοδική έκδοση με τα νέα και τα τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης.

Το παρόν εκδίδεται από το 2014 και αποστέλλεται σε περίπου 200 παραλήπτες.

6.3.5. Αποστολή Δελτίων Τύπου και Συνεντεύξεις

Εικόνα 6.35. Αγριόγατα Δυτικό Ανάχωμα Νέστου.

Το 2020 ο Φ.Δ. έστειλε 10 Δελτία Τύπου που αφορούσαν κυρίως εκδηλώσεις και διάφορες δράσεις του.

Επίσης δόθηκαν 6 συνεντεύξεις σε τηλεοπτικά και έντυπα μέσα.

Δελτία Τύπου

1. Συνάντηση εργασίας Πιλοτική εφαρμογή εργαλείου αξιολόγησης της διακυβέρνησης στις προστατευόμενες περιοχές (10 Ιανουαρίου 2020).
2. Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις στο Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (24 Ιανουαρίου 2020).
3. 1η Τακτική Συνεδρίαση του Φ.Δ. και κοπή πρωτοχρονιάτικης βασιλόπιτας (29 Ιανουαρίου 2020).
4. Δύο Χιλιάδες Κεφαλούδια στη Λίμνη Βιστωνίδα! (3 Φεβρουαρίου 2020).
5. Εορτασμός Παγκόσμιας Ημέρας Υγροτόπων 2020 (5 Φεβρουαρίου 2020).
6. Ανακοίνωση Αναστολής προγραμμάτων ενημέρωσης ευαισθητοποίησης (12 Μαρτίου 2020).
7. Αξιολόγηση Φωτογραφιών Διαγωνισμού Φωτογραφίας από το κοινό (02 Απριλίου 2020).

8. Ετήσια Εκδήλωση για τον Εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος με τη διεξαγωγή Διαγωνισμού Φωτογραφίας «Χειμώνας στο Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης 2020» (3 Ιουνίου 2020).
9. Χρηματοδότηση Πράξης Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Νέστου –Βιστωνίδα – Ισμαρίδας και Θάσου – ΥΜΕΠΕΡΑΑ (18 Ιουνίου 2020).
10. Μία ολιστική ματιά στη βιώσιμη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών (16 Ιουλίου 2020).

Συνεντεύξεις

1. Συνέντευξη στην εφημερίδα ΕΜΠΡΟΣ αναφορικά με το επικείμενο σχέδιο νόμου για τους Φορείς Διαχείρισης Π.Π. από την κα. Δέσποινα Μιχαηλίδου (14 Φεβρουαρίου 2020).
2. Συνέντευξη στο Ραδιόφωνο της Εκκλησίας στην οποία παρουσιάστηκε ο Ποταμός Νέστος και οι περιπατητικές του διαδρομές από την κα. Αναστασία Μιρλή(25 Φεβρουαρίου 2020).
3. Ραδιοφωνική συνέντευξη στην ΕΡΤ Κομοτηνής για το νέο Νόμο με τον ΟΦΥΠΕΚΑ από τον κ. Αλέξανδρο Χατζάρα (4 Μαΐου 2020).
4. Συνέντευξη στο Ραδιόφωνο της Εκκλησίας για τα προγράμματα διαδρομών στα Στενά του Νέστου από την κα. Αναστασία Μιρλή (13 Μαΐου 2020).
5. Συνέντευξη στο Ραδιόφωνο της Εκκλησίας για τα νέα Ευρωπαϊκά Προγράμματα από την κα. Αναστασία Μιρλή (7 Ιουλίου 2020).
6. Συνέντευξη στην ΕΤ3 για το νέο οικοτουριστικό μονοπάτι που ξεκινάει από το Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Νέστου στην Κεραμωτή δημιουργήθηκε στο Παραποτάμιο Δάσος με πρόσβαση και σε άτομα ΑΜΕΑ, στα πλαίσια του προγράμματος bio2care (15 Οκτωβρίου 2020).

6.3.6. Εθελοντισμός

Εικόνα 6.36. Φοινικόπτερα στη λίμνη Βιστωνίδα.

Ένας από τους στόχους του ΦΔ αποτελεί η λειτουργία ενός δικτύου εθελοντών-φίλων του Εθνικού Πάρκου και η προώθηση της εθελοντικής δράσης σε παιδιά και ενήλικες, τόσο σε τοπικό όσο και σε ευρύτερο επίπεδο. Μέσα από αυτό το δίκτυο εθελοντών, το οποίο διατηρεί ο ΦΔ, οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν συνδράμουν ανάλογα με τις δυνατότητες, το χρόνο και τις γνώσεις τους σε δράσεις που υλοποιούνται στην προστατευόμενη περιοχή.

Οι εγγεγραμμένοι εθελοντές μας είναι 111

Το 2020 δεν πραγματοποιήθηκαν εθελοντικές δράσεις εξαιτίας της λήψης μέτρων για την αποφυγή διασποράς της COVID-19.

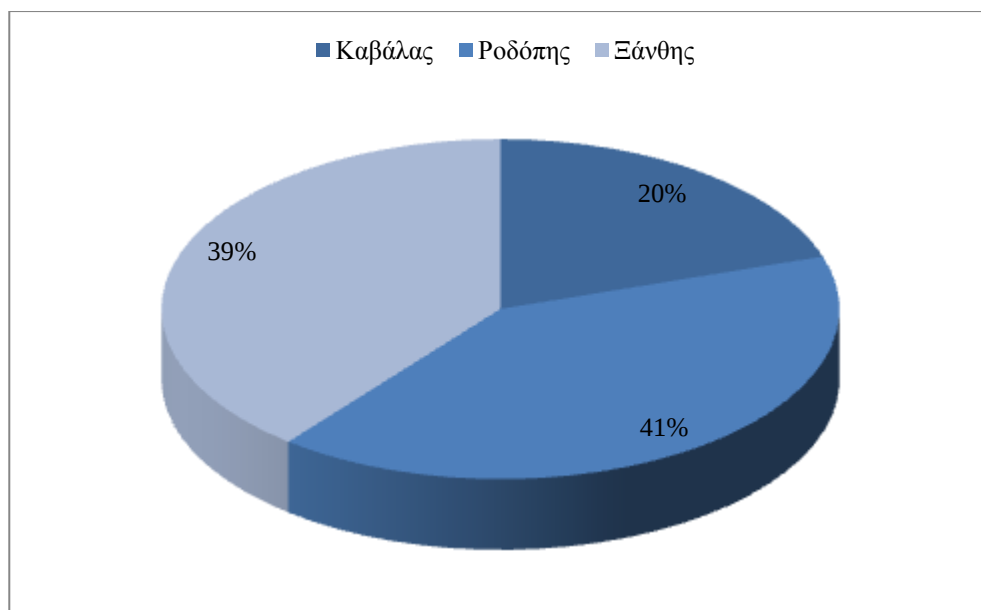
6.4. Γνωμοδοτήσεις

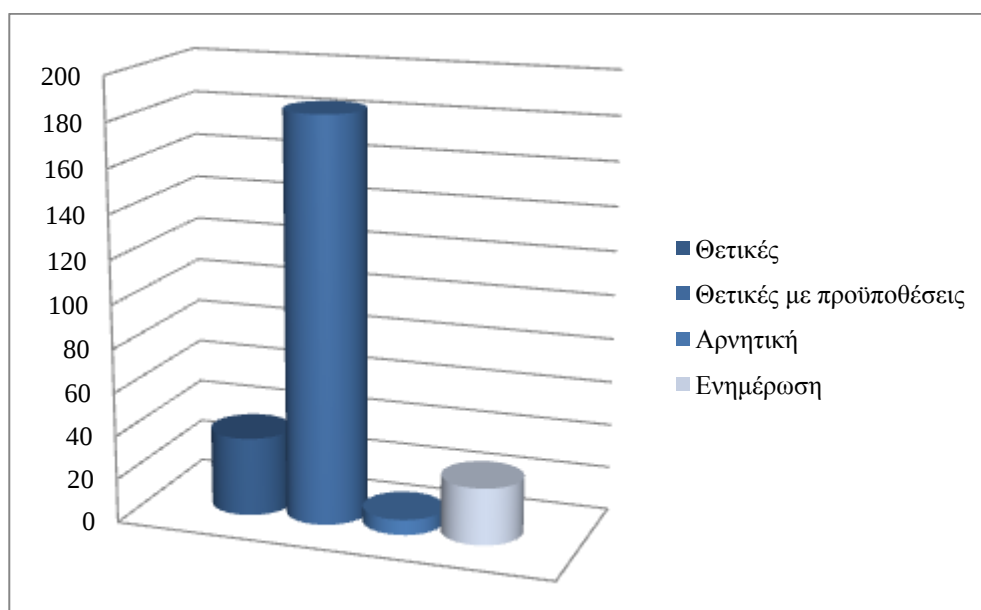
Εικόνα 6.37. Καλλιέργειες στη λίμνη Ισμαριδα.

Το 2020 διαβιβάστηκαν στον Φορέα Διαχείρισης 270 φάκελοι έργων προς γνωμοδότηση. Τα στοιχεία αυτά ενσωματώθηκαν στη βάση δεδομένων GIS με απώτερο σκοπό την καταγραφή των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην προστατευόμενη περιοχή και την καλύτερη αξιολόγηση των νέων μελετών. Σημαντικό ρόλο στις παραπάνω γνωμοδοτήσεις έχει το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης με τη συμβολή της επιστημονικής επιτροπής.

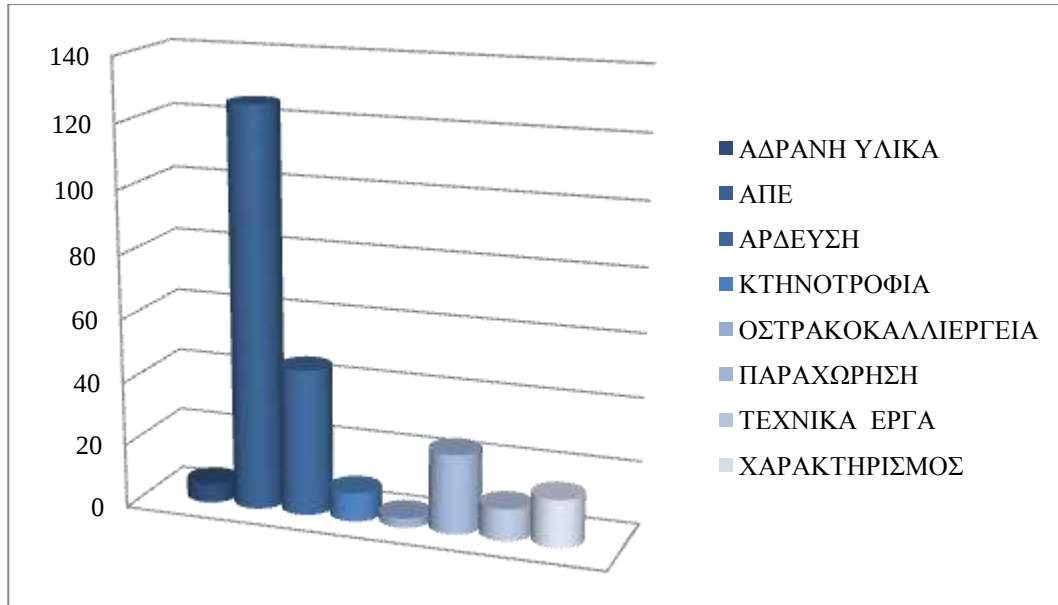
Στα γραφήματα που ακολουθούν παρουσιάζονται συνολικά οι μελέτες, ανά Π.Ε, ανά είδος δραστηριότητας και η γνωμοδότηση του Φ.Δ.

Εικόνα 6.38. Υποβληθείσες μελέτες ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Εικόνα 6.39. Γνωμοδοτήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2020.

Εικόνα 6.40. Συνολικός αριθμός μελετών ανά κατηγορία.

6.5. Άδειες επιστημονικής έρευνας – Παροχή στοιχείων

Εικόνα 6.41. Ξύλινη γέφυρα στη Βιστωνίδα στον οικισμό Σελίνου.

Παροχή ερευνητικών αδειών και λοιπών δραστηριοτήτων

Το 2020 εκδόθηκαν από τον ΦΔ οι εξής ερευνητικές άδειες και δόθηκαν άδειες για λοιπές δραστηριότητες εντός της περιοχής ευθύνης του ΦΔ:

1. Άδεια κινηματογράφησης στην Κοιλάδα του Κομψάτου (GR1130012) στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE Re-Vultures (LIFE14 NAT/NL/000901).

Παροχή δεδομένων

Η παροχή δεδομένων αφορά δεδομένα αβιοτικών δεδομένων των τηλεμετρικών σταθμών του ΦΔ και δεδομένα των προγραμμάτων παρακολούθησης τύπων οικοτόπων και ειδών που υλοποιεί ο ΦΔ καθώς και δεδομένα που συλλέγει από το πρόγραμμα επόπτευσης/φύλαξης.

1. Παροχή δεδομένων βιοποικιλότητας ορνιθοπανίδας στο πλαίσιο εκπόνησης διδακτορικής διατριβής με αντικείμενο τη «Μελέτη της επίδρασης αγροτικής χρήσης γης και αβιοτικών παραγόντων στη βιοποικιλότητα ειδών (ορνιθοπανίδας) του δικτύου Natura με χρήση GIS», Πανεπιστήμιο Alicante της Ισπανίας.

2. Παροχή δεδομένων τηλεμετρικών σταθμών λίμνης Βιστωνίδας στον Αλιευτικό Συνεταιρισμό Βιστωνίδας & βιστωνικού κόλπου «ο Άγιος Νικόλαος» στο πλαίσιο της λειτουργίας του.

3. Παροχή δεδομένων πληθυσμού Κιρκινεζιού (*Falco naumanni*) στην ευρύτερη περιοχή Καλαμόκαστρου, Ν. Ροδόπης στο πλαίσιο των δράσεων του ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE17/NAT/IT000586 το οποίο υλοποιείται για το είδος στην ευρύτερη περιοχή αρμοδιότητας του ΦΔ Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας – Ισμαρίδας και Θάσου από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.

4. Παροχή δεδομένων στο πλαίσιο του έργου «Εκπόνηση ΕΠΜ και Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης».

5. Παροχή δεδομένων που προέκυψαν στο πλαίσιο του έργου «Πρόγραμμα Παρακολούθησης Ορνιθοπανίδας στην περιοχή του ΕΠΑΜΑΘ (2012-2015)» σχετικά με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα για τον Θαλασσαέτο στα πλαίσια του έργου INTERREG WildLife for ever

6.6. Εκπόνηση Εθνικών –Ευρωπαϊκών-Διεθνών Προγραμμάτων.

1. Επιχορήγηση του Φ.Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας & Θάσου για δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και οικοτόπων»

Φορέας χρημ/σης:

ΕΣΠΑ -ΥΜΕΠΕΡΑΑ

Σκοπός του έργου:

Αφορά την υλοποίηση διαχειριστικών δράσεων εντός της περιοχής αρμοδιότητας του Φ.Δ. μετά και την ένταξη των νέων περιοχών του δικτύου NATURA 2000.

Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Πρόγραμμα δακτυλιώσεων στρουθιόμορφων και παρυδάτιων πουλιών
- Παρακολούθηση του διαχειριζόμενου πληθυσμού των Κεφαλουδιών (*Oxyura leucocephala*) και των διατροφικών συνηθειών
- Ειδική μελέτη Διαχείρισης Λιβαδικών Εκτάσεων στο ΕΠΑΜΑΘ
- Καταγραφή Πιέσεων, Απειλών, Δραστηριοτήτων και Εκπαίδευση Προσωπικού στις Νέες Περιοχές του Δικτύου Natura 2000, Χωρικής Αρμοδιότητας του Φ.Δ.
- Δράσεις προστασίας και διατήρησης ειδών (Λευκός Πελαργός, Κιρκινέζι, Νανόμπουφος, Χαλκοκουρούνα, Βραχοκιρκινέζο, Γλαρόνια, Θαλασσοπούλια, Μύχος, Θαλασοκόρακας)
- Βελτίωση κατάστασης διατήρησης Αποικιών Ερωδιών στο Πόρτο Λάγος και την Κεραμωτή
- Δράσεις μείωσης θνητότητας τραυματισμένων άγριων ζώων Κοινοτικού ενδιαφέροντος

- Δημιουργία Μοντέλου υπολογισμού παροχής Νέστου
- Παρακολούθηση ποιότητας νερών των χειμάρρων και καναλιών που εκβάλλουν στην λίμνη Βιστωνίδα και τη λίμνη Ισμαρίδα
- Ενίσχυση του δικτύου των τηλεμετρικών σταθμών
- Προμήθεια επιστημονικού εξοπλισμού, εξοπλισμού πεδίου, οχήματα
- Δικτύωση αναφορικά με θέματα αρμοδιοτήτων σε μεταβατικά ύδατα (λ/θ), θέματα πιέσεων και προτάσεων για τον ποταμό Νέστο
- Προβολή προγράμματος και δράσεων

Προϋπολογισμός: 999.775,00 ευρώ (Ταμείο Συνοχής)

2. «Προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας των προστατευόμενων περιοχών αρμοδιότητάς του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου»

Φορέας χρημ/σης:

ΕΣΠΑ - ΠΕΠ ΑΜΘ

Σκοπός του έργου:

Στοχεύει σε δράσεις μελέτης, προστασίας και διαχείρισης της άγριας πανίδας αλλά και των αγροτικών καλλιεργειών και κατά συνέπεια της αγροτικής οικονομίας της περιοχής αλλά και σε δράσεις μελέτης, έρευνας και ανάδειξης της προστατευόμενης περιοχής.

Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Διαχειριστικές δράσεις για τη μείωση των ζημιών που προκαλούνται σε αγροτικές εκτάσεις από πληθυσμούς αγριόχοιρων
- Δράσεις διαχείρισης του πληθυσμού άγριων αλόγων των Στενών Νέστου
- Πρόληψη της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην προστατευόμενη περιοχή
- Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων με στόχο τη μείωση ατυχημάτων με άγρια ζώα σε οδικές αρτηρίες
- Ένταξη του Δέλτα, των Στενών και της ευρύτερης περιοχής του Νέστου στο πρόγραμμα MAB/ UNESCO
- Καταγραφή και προβολή των αλιευτικών παραδόσεων με στόχο την ανάδειξη και διατήρηση της μορφής εκμετάλλευσης των λ/θ.
- Βελτίωση προσβασιμότητας Ατόμων ΑΜΕ σε Δομές του Φ.Δ.
- Εμπλουτισμός των Εκθέσεων των Κέντρων Πληροφόρησης (Δέλτα Νέστου και Λιμνών Βιστωνίδας-Ισμαρίδας) με χρήση σύγχρονης τεχνολογίας. Διαμόρφωση παιχνιδιών στον αύλειο χώρο του Κέντρου Πληροφόρησης Λιμνών Βιστωνίδας-Ισμαρίδας.
- Ανάπτυξη Οικολογικών και Πολιτιστικών Διαδρομών στην Προστατευόμενη Περιοχή.
- Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων και πινακίδων κατεύθυνσης
- Ενημερωτικό υλικό
- Προβολή υλοποιούμενης πράξης

Προϋπολογισμός: 931.060,00 ευρώ

6.7. Σήμανση Ποιότητας και συνεργασίας

Εικόνα 6.42. Σήμανση Ποιότητας και Συνεργασίας ΕΠ ΑΜΑΘ

Η Σήμανση Ποιότητας και Συνεργασίας ΕΠΑΜΑΘ είναι ένα εμπορικό σήμα που λειτουργεί ως σύμβολο για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παράγονται/προσφέρονται στην Προστατευόμενη Περιοχή του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας–Θράκης (ΕΠΑΜΑΘ) και λειτουργεί ήδη τρία χρόνια για τους τομείς της Αγροτικής παραγωγής και συσκευασίας αγροτικών προϊόντων, της κτηνοτροφίας και του τουρισμού (εστίαση, φιλοξενία).

Αποτελεί ένα δυναμικό σήμα που εξελίσσεται ανάλογα με τις απαιτήσεις της τοπικής και διεθνής αγοράς. Μέσα από τις συνεχείς διαβουλεύσεις με τοπικούς παραγωγούς και επιχειρηματίες η Σήμανση διαμορφώνεται έτσι ώστε να καλύπτει τις ανάγκες τόσο της αγοράς όσο και τον καταναλωτών για ποιοτικά προϊόντα και υπηρεσίες με σεβασμό στις αρχές και τις αξίες της προστασίας του περιβάλλοντος.

Το 2017, για πρώτη χρονιά, λειτούργησε η «Σήμανση Ποιότητας & Συνεργασίας ΕΠΑΜΑΘ» για τον τομέα Τουρισμός: Υπαίθριες Δραστηριότητες. Ο συγκεκριμένος τομέας (Υπαίθριες Δραστηριότητες) αφορά ειδικές ή θεματικές μορφές τουρισμού που συνδέονται με ξεναγήσεις και δραστηριότητες αναψυχής (κωπηλασία, ποδηλασία, βόλτα με άλογα κ.α.) εντός του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας –Θράκης (ΕΠΑΜΑΘ). Η απόδοση της Σήμανσης Ποιότητας και Συνεργασίας ΕΠΑΜΑΘ χωρίζεται σε πιστοποίηση φυσικών προσώπων για Ξενάγηση-Συνοδεία και την πιστοποίηση τουριστικών γραφείων και επιχειρήσεων που ασχολούνται με τη διοργάνωση και διεξαγωγή προγραμμάτων εναλλακτικού τουρισμού και δραστηριοτήτων υπαίθρου που δραστηριοποιούνται εντός του ΕΠΑΜΑΘ.

Τα κριτήρια ένταξης στη Σήμανση ποιότητας και Συνεργασίας ΕΠΑΜΑΘ για όλους τους κλάδους βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης www.epamath.gr.

7. Αξιολόγηση Εφαρμοσμένης Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής.

Εικόνα 7.1. Καλλιέργεια δίπλα στο παραποτάμιο Δάσος του Νέστου στο Ανατολικό Ανάχωμα.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα σημαντικότερα προβλήματα που έχουν προκύψει από την παρακολούθηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Σε αυτή την αποτίμηση συνέβαλαν οι καταγραφές από τα προγράμματα παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων /ειδών και του προγράμματος επόπτευσης-φύλαξης, αλλά και η συνολική αξιολόγηση με βάση την εμπειρία του προσωπικού και της επιστημονικής επιτροπής του ΦΔ. Δεδομένου ότι η έννοια του περιβάλλοντος είναι αρκετά πολύπλοκη και πολυδιάστατη επιχειρείται η προσέγγιση της αντιμετώπισής των καταγεγραμμένων προβλημάτων, ενώ προτείνονται συναφή έργα και δράσεις για την μείωση ή ανάσχεση των αρνητικών επιπτώσεων αυτών.

7.1. Καταγραφή Προβλημάτων

7.1.1 Υποβάθμιση της λίμνης Ισμαρίδας

Ένα από τα χρόνια σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα της προστατευόμενης περιοχής είναι η αύξηση αλατότητας στη λίμνη Ισμαρίδα κυρίως τη καλοκαιρινή περίοδο λόγω της εισόδου θαλασσινού νερού μέσω του διαύλου επικοινωνίας με τη θάλασσα. Η λίμνη βρίσκεται σε επικοινωνία με τη θάλασσα μέσω τεχνητού διαύλου, στον οποίο υπάρχει ένας παλιός ξύλινος θυροφραγμός για την διαχείριση της αλμυρής σφήνας.

Ο αρχικός σκοπός του διαύλου ήταν η παροχέτευση υδάτινων ποσοτήτων προς τη θάλασσα για την αντιμετώπιση τυχόν πλημμυρικών φαινομένων. Λόγω μη σωστού σχεδιασμού σε πολλές περιπτώσεις λειτουργεί αντίστροφα, επιτρέποντας μεγάλες ποσότητες αλμυρού νερού να εισέλθουν στη λίμνη.

Η λίμνη αποτελεί τη μοναδική λίμνη γλυκού νερού σε ολόκληρη τη Θράκη, διέπεται από τη διεθνή σύμβαση Ραμσάρ, το δίκτυο Natura και εμπίπτει εντός της ζώνης Α του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ, ενώ σε τμήμα της και στην περιμετρική ζώνη αυτής απαντώνται οικοτόποι γλυκών υδάτων και ο τύπος οικοτόπου 72Α0 «Καλαμώνες».

Η μη ορθή διαχείριση της εισόδου του θαλασσινού νερού μέσω του διαύλου οδηγεί σε σταδιακή υποβάθμιση του υγρότοπου. Η αυξημένη αλατότητα απειλεί την επιβίωση του *Alburnus vistoncus* (Αλία) ενδημικό είδος ψαριού γλυκού νερού των λεκανών της

Βιστωνίδας, της Ισμαρίδας και του Φιλιούρη (Kottelat and Freyhof 2007). Επιπλέον, προβλήματα ενδέχεται να δημιουργηθούν και στα υπόγεια ύδατα, καθώς έχει αποδειχθεί η υδραυλική σύνδεση της λίμνης Ισμαρίδας και του ποταμού Βοσβόζη με τον υπόγειο υδροφόρο.

Κατόπιν συνεχούς αλληλογραφίας με τις αρμόδιες υπηρεσίες και σε συνέχεια αρνητικής γνωμοδότησης του Φορέα Διαχείρισης, δεν πραγματοποιήθηκε νέα μίσθωση της λίμνης ως δημόσιο ιχθυοτροφείο και αυτό αναμένεται να συμβάλει σε πρώτη φάση στην ανάσχεση της περαιτέρω υποβάθμισης του υδάτινου οικοσυστήματος.

7.1.2 Διαχείριση λίμνης Βιστωνίδας

Η λίμνη Βιστωνίδα είναι μια αβαθής παράκτια λίμνη με πλούσια βιοποικιλότητα, εμπίπτει εντός της ζώνης Α του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ ως Περιοχή Προστασίας της Φύσης και του δικτύου Natura, καθώς περιλαμβάνεται μεταξύ των υγροτόπων διεθνούς σημασίας της σύμβασης Ramsar. Το νότιο τμήμα της λίμνης εμφανίζει αλμυρά νερά λόγω της επικοινωνίας της με την θάλασσα και το βόρειο τμήμα της εμφανίζει γλυκά νερά, καθώς δέχεται ύδατα από τρεις ποταμούς.

Λειτουργεί ως φυσικός αποδέκτης ενός εκτεταμένου υδρογραφικού δικτύου από διάφορα ρέματα με έντονη χειμαρρική την οποία τροφοδοτούν με νερά και φυσικές ή ανθρωπογενείς φερτές ύλες. Οι πιο σημαντικοί χείμαρροι που εκβάλλουν στη Βιστωνίδα είναι οι ποταμοί Κόσυνθος, Κομψάτος και Τραύος, ενώ σε αυτή καταλήγουν και ισχυρά ρέματα της ευρύτερης περιοχής, όπως του Κοπετρού, Ιάσμου και Αμαζιάδων.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μεταβολή των ορίων της λίμνης εξαιτίας ανθρώπινων παρεμβάσεων, όπως οι διευθετήσεις των χειμάρρων που καταλήγουν στη λίμνη, με συνέπεια τη μεταβολή του καθεστώτος απόθεσης των ιζημάτων, την κατασκευή τεχνικών έργων που επιτρέπουν την επικοινωνία της λίμνης με τη θάλασσα με συνέπεια την αύξηση της εισροής θαλασσινού νερού και τις αλλαγές στις χρήσεις γης των παραλίμνιων περιοχών.

Επίσης, η τάξη μεγέθους των συγκεντρώσεων θρεπτικών αζώτου και φωσφόρου στα ποτάμια ύδατα της λεκάνης της Βιστωνίδας δείχνει ότι τα φορτία θρεπτικών που δέχεται το εκβολικό σύστημα της Βιστωνίδας είναι σημαντικά και για τον λόγο αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως υπερ-ευτροφικό, υποδεικνύοντας τη σημαντική επιβάρυνση που δέχεται η λίμνη Βιστωνίδα από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες (κυρίως αγροτοκτηνοτροφικές) που αναπτύσσονται στη λεκάνη απορροής (Πισινάρας Β. 2015).

Οι συνέπειες στο λιμναίο οικοσύστημα από την δράση του υδρογραφικού δικτύου όπως αναλύθηκε παραπάνω είναι οι παρακάτω:

Μείωση με αυξημένο ρυθμό του βάθους και της έκτασης της λίμνης και ρύπανση των νερών.

Μείωση ιχθυοπαραγωγής της λίμνης με επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα της περιοχής.

Επιβάρυνση του λιμναίου οικοσυστήματος με αρνητικές επιπτώσεις στην χλωρίδα και πανίδα του.

Ενίσχυση των πλημμυρών στις περιοχές περιμετρικά της λίμνης λόγω των προσχώσεων.

7.1.3 Διαχείριση ποταμού Νέστου

Το υδάτινο οικοσύστημα του ποταμού Νέστου το οποίο αποτελείται από τον ποταμό, παραποτάμους, φραγμαλίνες και λιμνοθάλασσες, είναι ένα ιδιαίτερα ευαίσθητο οικοσύστημα, το οποίο έχει δεχτεί πολλές παρεμβάσεις, τόσο με την κατασκευή φραγμάτων, όσο και με τον εγκιβωτισμό της κοίτης του. Στο σύστημα αυτό διαβιούν συνολικά 37 είδη ψαριών, εκ των οποίων 20 ζουν στο ποτάμι, τους παραποτάμους και τις φραγμαλίνες. Είναι πολύ σημαντικό να αναφέρουμε ότι 5 είδη προστατεύονται από την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς ανήκουν στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Το αρδευτικό φράγμα Τοξοτών βρίσκεται 58,4 km κατάντη του φράγματος της Πλατανόβρυσης και 30 km περίπου ανάντη της εκβολής του Νέστου. Αποτελεί ένα έργο το οποίο ρυθμίζει την απορροή των υδάτων που εξέρχονται από το φράγμα της Πλατανόβρυσης.

Το φράγμα των Τοξοτών, αν και είναι σημαίνον έργο για την άρδευση της πεδιάδας του Δέλτα Νέστου, αποτελεί ένα από τα βασικά έργα που επηρεάζουν το Δέλτα του Νέστου σε ότι αφορά την παροχή υδάτων, αλλά και την κίνηση των μεταναστευτικών ψαριών.

Λόγω των αυξημένων αναγκών άρδευσης, κυρίως στη Δυτική Πεδιάδα του Δέλτα Νέστου, της λειτουργίας του Μικρού Υδροηλεκτρικού Σταθμού (ιδιοκτησίας ΔΕΥΑ Ξάνθης), αλλά και της έλλειψης ελέγχου στο σημείο παρατηρείται συχνά το φαινόμενο τόσο εντός της αρδευτικής περιόδου, όσο και τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο, η παροχή του ποταμού Νέστου να κυμαίνεται κάτω από το όριο της οικολογικής παροχής των 6 m³/s, ενώ για αρκετές ώρες η παροχή είναι σχεδόν μηδέν. Επιπλέον, λόγω της χαμηλής ροής κατάντη του φράγματος Τοξοτών παρατηρείται η συγκέντρωση φερτών υλών (άμμου) εντός της κοίτης του ποταμού και αλλαγή του αναγλύφου του με το σχηματισμό νησίδων. Τα γεγονότα αυτά συντελούν στην καταστροφή των ενδιαιτημάτων των ψαριών κατάντη του φράγματος, σε συνδυασμό με την αύξηση της θερμοκρασίας που καταγράφεται εντός του ποταμού λόγω της μειωμένης έως ανύπαρκτης ροής.

Επιπρόσθετα, το φράγμα Τοξοτών αποτελεί το πρώτο και παλαιότερο μεγάλο εμπόδιο στην ανοδική πορεία μεταναστευτικών ειδών όπως το Χέλι (*Anguilla anguilla*) και η Σαρδελομάνα (*Alosa fallax*), είδη που κινδυνεύουν σε όλη την Ευρώπη και για αυτό ανήκουν σε καθεστώς προστασίας τόσο από την εθνική όσο και την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Τέλος, σε ότι αφορά την ιχθυοπανίδα, έχει παρατηρηθεί η είσοδος ψαριών στα δύο αρδευτικά δίκτυα (Δυτικής και Ανατολικής πεδιάδας Νέστου), τα οποία δέχονται νερό από το φράγμα Τοξοτών. Την περίοδο άρδευσης, με το άνοιγμα των εισόδων των δύο αρδευτικών δικτύων για την εισροή νερού, τα ψάρια εισέρχονται στα αρδευτικά δίκτυα, με αποτέλεσμα να εγκλωβίζονται σε αυτά και έτσι να μειώνονται οι πληθυσμοί τους. Αυτό προκαλεί πρόβλημα και στην άρδευση, αλλά και στο ευαίσθητο οικοσύστημα.

Ένα ακόμα πρόβλημα που παρατηρείται στην ευρύτερη περιοχή του Δέλτα Νέστου είναι η αυξημένη διάβρωση της ακτογραμμής. Σε ορισμένες περιοχές, κυρίως στην Δυτική πλευρά του Δέλτα Νέστου παρατηρείται έντονη διάβρωση, η οποία έχει αλλοιώσει τις αμμοθίνες της περιοχής. Η κύρια συνέπεια του φαινομένου είναι μείωση της επιφάνειας των περιοχών αναπαραγωγής διάφορων προστατευόμενων ειδών ορνιθοπανίδας και των περιοχών ανάπτυξης ειδών της προστατευόμενης χλωρίδας της περιοχής, όπως το κρίνο της θάλασσας (*Pancretium maritimum*).

7.1.4 Ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών αποβλήτων

Στο πλαίσιο της αρμοδιότητας επόπτευσης της προστατευόμενης περιοχής, καταγράφονται θέσεις παράνομης απόθεσης στερεών αποβλήτων στο σύνολο της χωρικής επικράτειας του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ. Το τελευταίο χρονικό διάστημα παρατηρείται μια ανάσχεση του συγκεκριμένου προβλήματος ως αποτέλεσμα και της ανταπόκρισης Δήμων και των συναρμόδιων υπηρεσιών στην συστηματική έγγραφη ενημέρωση αυτών από τον Φορέα Διαχείρισης, ωστόσο πρόκειται για περιβαλλοντικό πρόβλημα που παρατηρείται στη περιοχή ευθύνης με αυξημένη συχνότητα και ιδιαίτερη δυναμική. Στο σημείο αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία να αναφερθεί η έλλειψη ολοκληρωμένου και λειτουργικού συστήματος διαχείρισης αγροτικών αποβλήτων. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα μεγάλες ποσότητες πλαστικού που προέρχεται από καλλιέργειες σπαραγγιών, μετά το πέρας της καλλιεργητικής περιόδου να καταγράφεται από τον Φ.Δ. ως απορρίμματα σε πολλά σημεία στις αγροτικές περιοχές. Παράλληλα, μεγάλες ποσότητες υπολειμμάτων αγροτικών φυτοφαρμάκων καταλήγουν είτε στους υδάτινους αποδέκτες μέσω των στραγγιστικών τάφρων είτε στον υπόγειο υδροφόρο, σαν ξεπλύματα από δοχεία με υλικό φυτοπροστασίας ή από άδειες συσκευασίες που έχουν απορριφθεί στο περιβάλλον χωρίς κατάλληλη επεξεργασία.

7.1.5 Πυρκαγιές

Κατά τη διάρκεια του έτους παρατηρούνται περιπτώσεις εκδήλωσης πυρκαγιών στην προστατευόμενη περιοχή με αρνητικές επιπτώσεις στα είδη χλωρίδας και πανίδας, καθώς συμβάλουν και στην υποβάθμιση οικοτόπων. Τα περιστατικά αυτά παρουσιάζονται με μεγαλύτερη συχνότητα στην αγροτική περιοχή της Δυτικής Πεδιάδας του Δέλτα Νέστου (διοικητικά όρια Π.Ε. Καβάλας), κυρίως σε αποστραγγιστικά κανάλια και με μικρή συχνότητα στην αγροτική περιοχή Βορειοανατολικά της Λίμνης Βιστωνίδας.

7.1.6 Αμμοληψίες

Κατά διαστήματα, καταγράφονται αμμοληψίες κυρίως στην αγροτική περιοχή της Δυτικής Πεδιάδας του Δέλτα Νέστου στα διοικητικά όρια της Π.Ε. Καβάλας. Ωστόσο το τελευταίο χρονικό διάστημα παρατηρείται μια ανάσχεση ως αποτέλεσμα και της έντονης πίεσης που ασκήθηκε τα προηγούμενα χρόνια από τον Φορέα Διαχείρισης με έγγραφες καταγγελίες στις αρμόδιες αρχές και με επιτόπιες αυτοψίες που οδήγησαν και σε αυτόφωρες συλλήψεις των παραβατών από την ΕΛ.ΑΣ.

Λόγω πραγματοποίησης πολύ μικρού αριθμού περιπολιών μέσα στο 2020, δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί αξιόπιστη εκτίμηση της κατάστασης με τις παραπάνω παράνομες δραστηριότητες που καταγράφονται στο Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ.

7.1.7. Υφαλμύρωση υπόγειου παράκτιου υδροφορέα

Ένα μεγάλο τμήμα του υπόγειου παράκτιου υδροφορέα του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ εμφανίζει υφαλμύρωση με βάση επιστημονικά τεκμηριωμένη μελέτη που υλοποιήθηκε από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης για τον Φορέα Διαχείρισης. Τα αποτελέσματα της εν λόγω επιστημονικής μελέτης αξιοποιούνται από τον Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της αρμοδιότητας γνωμοδότησης για αιτήματα ανόρυξης νέων γεωτρήσεων ή της επέκτασης υφιστάμενων. Πολλές φορές βάσει της μελέτης αυτής ο Φ.Δ. έχει εκφράσει αρνητική άποψη για ανόρυξη νέων γεωτρήσεων ή αύξηση της αντλούμενης ποσότητας ύδατος, ακόμη και σε περιοχές όπου βάσει της ΚΥΑ 44549/2018 επιτρέπεται.

7.1.8 Πιέσεις λόγω αύξησης αιτημάτων χωροθέτησης έργων και δραστηριοτήτων.

Και το 2020 καταγράφηκε μεγάλος αριθμός αιτημάτων γνωμοδότησης ως προς τη χωροθέτηση φωτοβολταϊκών σταθμών για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, κυρίως εντός της χερσαίας έκτασης της ζώνης Γ (Περιοχή Οικοανάπτυξης) του Εθνικού Πάρκου στην ευρύτερη αγροτική περιοχή. Πρέπει να επισημανθεί ότι προς το τέλος του έτους καταγράφηκε εκθετική αύξηση υποψήφιων έργων προς χωροθέτηση στην αγροτική περιοχή του Δήμου Νέστου.

Τα εν λόγω έργα λόγω σχετικά μικρού μεγέθους και το γεγονός ότι δεν βρίσκονται εντός του δικτύου Natura 2000, εμπίπτουν σε απαλλαγή από τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειδότησης, καθιστώντας την αρμοδιότητα γνωμοδότησης του Φορέα Διαχείρισης ως προς τη χωροθέτησή τους άνευ ουσίας αν και είναι επιτρεπτά με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο που διέπει το Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ.

Πρόκειται για ανανεώσιμη πηγή ενέργειας που συμβάλει θετικά στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε τοπικό επίπεδο, καθώς η μείωση της αγροτικής δραστηριότητας θα έχει ως συνέπεια την μείωση χρήσης φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων κλπ. και τη μείωση της ζήτησης νερού για άρδευση, με αποτέλεσμα την μείωση της όχλησης στο φυσικό περιβάλλον της προστατευόμενης περιοχής με θετικό αντίκτυπο στο προστατευτέο αντικείμενο.

Ωστόσο, η συνεχής και αυξανόμενη χωροθέτηση φωτοβολταϊκών σταθμών λόγω της τρέχουσας συγκυρίας εξαιτίας κάποιων ευνοϊκών κινήτρων χωρίς ορθολογικό σχεδιασμό αναμένεται να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στην αγροτική παραγωγή με την δέσμευση μεγάλης έκτασης γης υψηλής παραγωγικότητας και κατ' επέκταση ενδέχεται να συμβάλει σε αλλοίωση του αγροτικού τοπίου.

Υποβλήθηκαν και το τρέχον έτος αιτήματα γνωμοδότησης κυρίως για ανανέωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης υφιστάμενων λατομείων αλλά και για χωροθέτηση νέων σε περιοχές της Θάσου εντός του δικτύου Natura 2000. Τα εν λόγω έργα χωροθετούνται εντός ευρύτερου λατομικού χώρου, ωστόσο στις εν λόγω περιοχές δεν υφίσταται ειδικό νομικό πλαίσιο (Π.Δ ή Κ.Υ.Α.) για τη προστασία τους που να καθορίζει χρήσεις γης και επιτρεπόμενες δραστηριότητες, ενώ δεν υπάρχουν στη διάθεση του Φορέα Διαχείρισης επικαιροποιημένα επιστημονικά δεδομένα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν τα κατάλληλα νομικά και επιστημονικά εργαλεία για την προσέγγιση των εν λόγω έργων και για τη βέλτιστη εκτίμηση των επιπτώσεών τους στη προστατευόμενη περιοχή.

Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Π.Ε. Ροδόπης επανέφερε το αίτημα της κατασκευής ιρλανδικών διαβάσεων σε σημεία των ποταμών Κοσύνθου και Κομπάτου αντίστοιχα. Ο Φορέας Διαχείρισης δεν συναινεί στη κατασκευή τέτοιου τύπου έργων λόγω πρόκλησης μόνιμων και μη αντιστρεπτών αρνητικών επιπτώσεων στα ποτάμια οικοσυστήματα, καθώς επέρχεται διακοπή της ομαλής ροής του νερού λόγω συσσώρευσης φερτών υλικών, ενώ εμποδίζει την κατάντη και ανάντη μετακίνηση των ψαριών, εξαιτίας της απομόνωσης των δύο τμημάτων του ποταμού εκατέρωθεν της διάβασης. Αντί των εν λόγω έργων, προτείνεται η κατασκευή υπέργειων διαβάσεων που διασφαλίζουν τόσο την οικολογική λειτουργία των ποταμών, όσο και την ασφάλεια των διερχόμενων οδηγών.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί και η αρνητική γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης σε έργο εγκατάστασης μονάδας οστρακοκαλλιέργειας στη θαλάσσια περιοχή της Ν. Περάμου Καβάλας εντός Natura 2000 λόγω παρουσίας των λιβαδιών Ποσειδωνίας που είναι οικότοπος προτεραιότητας.

7.1.9 Ξενικά είδη στο ΕΠΑΜΑΘ

A. Παρουσία Μυοκάστορα κοντά στους υγροτόπους του ΕΠΑΜΑΘ

Την Τετάρτη 23-10-2019 επιβεβαιώθηκε από μικτό συνεργείο του Φορέα Διαχείρισης και της Διεύθυνσης Δασών Ροδόπης η παρουσία ενός ατόμου Μυοκάστορα (*Myocastor coypus*) στην περιοχή του ρέματος Γιαλού, στα Πετρωτά Ν. Ροδόπης. Η αυτοψία πραγματοποιήθηκε μετά από αναφορές στο διαδίκτυο για παρουσία Μυοκάστορα σε περιοχή κοντά στο Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Άμεσα ενημερώθηκαν οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Ο Μυοκάστορας είναι υδρόβιο τρωκτικό, ενδημικό στη Νότια Αμερική που μεταφέρθηκε στη Βόρειο Αμερική, την Ευρώπη και την Ασία, για την εκμετάλλευση της γούνας του. Ο Μυοκάστορας βρέθηκε στους υγροτόπους της Ελλάδας καθώς ορισμένα άτομα απέδρασαν ή απελευθερώθηκαν από τα εκτροφεία, και κατόρθωσαν να εγκατασταθούν με επιτυχία στο φυσικό περιβάλλον (όχθες ποταμών και υγροτόπους).

Είναι κυρίως φυτοφάγο ζώο, το οποίο τρέφεται με υδρόβια βλάστηση και ρίζες φυτών, αλλά μπορεί επίσης, όταν υπάρξουν οι κατάλληλες συνθήκες, να αναζητήσει την τροφή του σε αγροτικές καλλιέργειες καθώς και σε φωλιές πουλιών στο έδαφος ή σε καλαμιώνες, για τα αυγά τους. Οι επιπτώσεις της παρουσίας του στους υγροτόπους, μπορεί να είναι ιδιαίτερα αρνητικές τόσο για την βιοποικιλότητα όσο και για την τοπική οικονομία.

Η παρουσία του Μυοκάστορα σε τόσο κοντινή απόσταση από τις προστατευόμενες περιοχές όπως η λίμνη Ισμαρίδα και οι θρακικές λιμνοθάλασσες αποτελεί απειλή για μελλοντική εισβολή του είδους στις περιοχές αυτές. Τονίζουμε ότι μέχρι τώρα δεν έχει καταγραφεί άτομο Μυοκάστορα εντός των υγροτόπων του Εθνικού Πάρκου.

Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα από τα εισβλητικά είδη απαιτεί παρακολούθηση, έγκαιρη ανίχνευση, μακροπρόθεσμο έλεγχο και άμεσα μέτρα περιορισμού των συνεπειών τους.

B. Το εισβλητικό είδος *Amorpha fruticosa* στη δυτική όχθη του Νέστου

Στο πλαίσιο των εργασιών πεδίου του έργου LIFE17 NAT/GR/000511 LIFE PRIMED, στο οποίο ο ΦΔ είναι εταίρος, παρατηρήθηκε η ταχεία εξάπλωση του εισβλητικού είδους

Amorpha fruticosa στη δυτική όχθη του Νέστου, στην περιοχή ανάμεσα στο ανάχωμα και την κοίτη του ποταμού. Είναι αξιοσημείωτο ότι μέσα σε ένα μήνα (Ιούνιος-Ιούλιος 2019) παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση των υπαρχόντων ατόμων σε μέγεθος (τα περισσότερα φτάνουν τα 3 μέτρα) αλλά και πολύ μεγάλη αύξηση και επέκταση των νέων ατόμων. Οι υπεύθυνοι των εργασιών πεδίου εκτιμούν ότι με αυτό τον ρυθμό η περιοχή θα έχει πλήρως καταληφθεί από την *Amorpha* μέσα στα επόμενα δύο έτη.

Επίσης, παρατηρήθηκε ότι το είδος άρχισε να εξαπλώνεται μέσα στον οικότοπο προτεραιότητας, και στόχο του έργου, 91E0* (αλλουβιακά δάση σκλήθρου), ο οποίος είναι σημαντικό να προστατευτεί.

Αν και η βιβλιογραφία, σύμφωνα με έρευνα των συνεργατών του έργου από το Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων – ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, δεν είναι εναθρυντική για τον περιορισμό της *Amorpha*, είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα άμεσα ώστε να προστατευτεί τουλάχιστον ο οικότοπος προτεραιότητας.

7.2. Προτάσεις

Εικόνα 7.2. Η Κοιλάδα του ποταμού Νέστου.

7.2.1 Αντιμετώπιση υποβάθμισης λίμνης Ισμαρίδας

Κρίνεται θετικό σε πρώτη φάση το μέτρο της παύσης της μίσθωσης της λίμνης ως δημόσιο ιχθυοτροφείο και κρίνεται απαραίτητη η ορθή λειτουργία του υφιστάμενου θυροφραγμού στο διάλυο επικοινωνίας της λίμνης με τη θάλασσα στη διάρκεια της ξηρής περιόδου μετά και τη παύση της

Η μακροπρόθεσμη λύση για την ανάσχεση της υποβάθμισης του υδάτινου οικοσυστήματος είναι η δημιουργία ενός νέου, συγχρόνου θυροφραγμού στο νότιο τμήμα του διαύλου που θα αποτρέπει την είσοδο θαλασσινού νερού στην λίμνη, ενώ παράλληλα θα επιτρέπει την εκτόνωση των πλημμυρικών φαινομένων.

7.2.2 Διαχείριση της λίμνης Βιστωνίδας

Η αειφόρος διαχείριση της λίμνης Βιστωνίδας απαιτεί τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης για τη λεκάνη απορροής της λίμνης το οποίο θα πρέπει να διασφαλίζει:

Την ποιότητα των υδάτων σε σχέση με τα φορτία θρεπτικών (άζωτο-φώσφορο) που καταλήγουν στη λίμνη Βιστωνίδα από τα ποτάμια, τους χειμάρρους και τα αποστραγγιστικά κανάλια και αποτελούν την κύρια αιτία εκρηκτικής ανάπτυξης φυτοπλαγκτού και κυανοβακτηρίων (cyanobacterial bloom), με άμεση συνέπεια την εμφάνιση φαινομένων μαζικής θανάτου ψαριών στη λίμνη.

Τον καθορισμό της όχθης, της παρόχθιας ζώνης και των εποχικά πλημμυριζόμενων εκτάσεων περιμετρικά της λίμνης και τη διατήρηση του λιμναίου χαρακτήρα μέσω της υλοποίησης σχετικής υδρολογικής μελέτης.

Την δημιουργία ζώνης βιολογικών καλλιεργειών περιμετρικά της λίμνης Βιστωνίδας και την εφαρμογή του Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, όπως αυτός τροποποιήθηκε (ΦΕΚ 2359/03-11-2015) στις συμβατικές καλλιέργειες της λεκάνης απορροής της λίμνης Βιστωνίδας.

Την υλοποίηση έργων ορεινής υδρονομίας όπως αναδασώσεις, κορμοφράγματα κλπ. με σκοπό τη συγκράτηση φερτών υλών στο ορεινό τμήμα της λεκάνης απορροής.

Αντιμετώπιση του προβλήματος της υπερβόσκησης στις ορεινές και πεδινές περιοχές της λεκάνης απορροής, το οποίο συμβάλει τόσο στην διάβρωση των εδαφών όσο και στη μεταφορά φερτών υλικών προς την λίμνη Βιστωνίδα.

Την ανάσχεση τμήματος των αναχωμάτων στις εκβολές των ποταμών Κομψάτου και Κοσύνθου και την επαναδημιουργία μαιανδρισμών των ποταμών πριν εκβάλλουν στη λίμνη, όπου θα εκτονώνονται τα πλημμυρικά φαινόμενα και παράλληλα θα συγκεντρώνεται μεγάλη ποσότητα των φερτών υλικών. Τα φερτά υλικά που θα συγκεντρώνονται στις περιοχές αυτές δύναται να αξιοποιούνται από τους οικείους Δήμους σε αδειοδοτημένους χώρους.

Επίσης, είναι αναγκαία η υλοποίηση τεχνικών έργων που θα συμβάλουν στην αντιπλημμυρική προστασία και κατ' επέκταση στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και στην βιώσιμη αλιευτική εκμετάλλευση της λίμνης Βιστωνίδας και συγκεκριμένα προτείνονται τα παρακάτω:

Στον τεχνητό διάυλο επικοινωνίας της λίμνης Βιστωνίδας με την θάλασσα που είναι εγκατεστημένοι οι ιχθυοφραγμοί, θα πρέπει να κατασκευαστεί ένα σύγχρονο τεχνικό σύστημα διαχείρισης υδάτων που θα ελέγχει την είσοδο του θαλασσινού νερού στη Βιστωνίδα (αλμυρή σφήνα) και θα συμβάλλει στη διατήρηση των ενδημικών ειδών ιχθυοπανίδας γλυκού νερού της λίμνης (*Alosa vistonica*, *Alburnus vistoncus*), όσο και στην ορθολογική αλιευτική εκμετάλλευση.

Την αντικατάσταση του νότιου εκχειλιστήρα, στην περιοχή λιμανάκι Γριβαδίων στη λίμνη Βιστωνίδα που έχει χαρακτήρα κυρίως αντιπλημμυρικό και έχει υποστεί σημαντική φθορά με αποτέλεσμα να είναι μη λειτουργική, με σύγχρονη κατασκευή που θα διαθέτει ανάλογες δυνατότητες ροής νερού

7.2.3 Διαχείριση του Ποταμού Νέστου

Ως κύριο μέτρο για την αντιμετώπιση του φαινομένου της μειωμένης παροχής κατάντη του φράγματος Τοξοτών θεωρείται η εγκατάσταση εντός των κύριων αρδευτικών δικτύων μετρητών παροχής, οι οποίοι θα μπορούσαν αυτόματα να κλείνουν τις πόρτες των διωρύγων, σε περίπτωση υπέρβασης των επιτρεπόμενων ποσοτήτων. Εναλλακτικά, θα μπορούσε η διαχείριση να γίνεται χειροκίνητα από τους αρμόδιους ΤΟΕΒ, αλλά πάντα με καταγραφή και έλεγχο των ποσοτήτων που αυτοί λαμβάνουν. Επιπλέον, αναγκαία θεωρείται η καλύτερη συνεργασία μεταξύ των συναρμόδιων υπηρεσιών αδειοδότησης και ελέγχου με τον Φορέα Διαχείρισης. Για την αυξημένη συγκέντρωση των φερτών υλικών εντός της κοίτης του ποταμού κατάντη του φράγματος Τοξοτών, απαιτείται η εκπόνηση ειδικής μελέτης σχετικά με τα αποτελέσματα που καταγράφονται στο οικοσύστημα του ποταμού και την πρόταση λύσεων για την πιθανή επαναφορά του σε πρότερη κατάσταση.

Σε ότι αφορά την ελευθεροεπικοινωνία των ιχθύων του Δέλτα Νέστου με το υπόλοιπο τμήμα του ποταμού, θεωρείται μείζονος σημασίας η κατασκευή περάσματος ψαριών στο αρδευτικό φράγμα Τοξοτών. Υπερτονίζεται ότι η δημιουργία περάσματος ψαριών είναι συμβατή με την Οδηγία 2000/60 για την οικολογική συνέχεια των συστημάτων, με την οποία οφείλει να συμμορφωθεί η χώρα μας και ότι η μελέτη για την κατασκευή έχει ήδη εκπονηθεί. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητη η χρηματοδότηση του εν λόγω έργου.

Για την αποφυγή της εισόδου ψαριών στα αρδευτικά δίκτυα και την προστασία της ιχθυοπανίδας του ποταμού Νέστου προτείνεται η τοποθέτηση ειδικών κεκλιμένων σχαρών στις δύο εισόδους των αρδευτικών δικτύων (αρδευτικό Θαλασσιάς και Παραδείσου) στο φράγμα των Τοξοτών. Με αυτό τον τρόπο δεν θα επιτρέπεται η είσοδος ψαριών στα αρδευτικά δίκτυα και θα αποφευχθεί ο εγκλωβισμός τους σε αυτά.

Αναφορικά με το πρόβλημα της διάβρωσης, έχει αναγνωριστεί τόσο από τον ΦΔ, όσο και από επιστημονικούς φορείς η ανάγκη για μια ολιστική μελέτη των αιτιών που προκαλούν το φαινόμενο, με σκοπό να εντοπιστούν και να προταθούν οι βέλτιστες λύσεις για την αποτροπή του φαινομένου, χωρίς φυσικά να επηρεαστεί ακόμα περισσότερο το ήδη ευαίσθητο οικοσύστημα της περιοχής.

7.2.4 Αντιμετώπιση της ανεξέλεγκτης απόρριψης στερεών αποβλήτων

Η αντιμετώπιση της ανεξέλεγκτης απόθεσης στερεών αποβλήτων εμπίπτει στην αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης και απαιτεί τον σχεδιασμό και εφαρμογή τοπικών σχεδίων δράσης από τους χωρικά αρμόδιους Δήμους στο πλαίσιο του ισχύοντος Περιφερειακού Σχεδιασμού και την προώθηση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας με τη συνεργασία και του Φορέα Διαχείρισης.

7.2.5 Αντιμετώπιση πυρκαγιών

Η αντιμετώπιση των πυρκαγιών δύναται να πραγματοποιηθεί κυρίως με οργανωμένες δράσεις ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας με τη συνεργασία τοπικών αρχών και χωρικά αρμόδιων υπηρεσιών. Επίσης, σημαντικός παράγοντας στην ανάσχεση των πυρκαγιών είναι η εφαρμογή του μέτρου της περικοπής των αγροτικών επιδοτήσεων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

7.2.6 Αντιμετώπιση αμμοληπιών

Κρίνεται απαραίτητη η αποκατάσταση των χώρων που διενεργήθηκαν αμμοληψίες στο παρελθόν ώστε να αποφευχθούν μόνιμες αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον.

7.2.7 Αντιμετώπιση υφαλμύρισης υπόγειου παράκτιου υδροφορέα

Λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή δεδομένα αναφορικά με τον τρόπο χειρισμού ανάλογων θεμάτων, όπου υπάρχουν καταγραφές υφαλμύρισης των υπόγειων υδάτων, αναδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντική η ανάγκη για δράσεις αναφορικά με την ανάσχεση της υφαλμύρισης του υπόγειου υδροφορέα. Απαιτείται αναδιάρθρωση της περιφερειακής αγροτικής οικονομίας στην κατεύθυνση νέων καλλιεργειών με ελάχιστες υδατικές ανάγκες και την προώθηση κινήτρων ως προς την εφαρμογή μεθόδων στάγδην άρδευσης στις καλλιέργειες (ειδικά στις περιοχές με διαπιστωμένο πρόβλημα).

Επίσης, είναι απαραίτητη η επικαιροποίηση της επιστημονικής μελέτης που διαθέτει ο Φορέας Διαχείρισης ως προς την υφαλμύριση του παράκτιου υπόγειου υδροφορέα, προκειμένου να αποτυπωθεί εκ νέου η κατάσταση των υπόγειων υδάτων στη περιοχή του Εθνικού Πάρκου, ώστε να αξιοποιηθεί ως επιστημονική βάση για την κατάθεση προτάσεων αντιμετώπισης του προβλήματος αλλά και για την ορθή εκτίμηση των επιπτώσεων νέων έργων αρδευτικών γεωτρήσεων ή επέκτασης υφιστάμενων στο πλαίσιο της αρμοδιότητας γνωμοδότησης.

7.3 Λοιπά θέματα αναφορικά με τη λειτουργία του Φ.Δ.

Εικόνα 7.3. Κύκνοι στη Βιστωνίδα.

7.3.1. Ένταξη νέων περιοχών στην αρμοδιότητα του Φ.Δ., έλλειψη αντίστοιχης χρηματοδότησης και υποδομών.

Όπως είχε αναφερθεί και κατά την Έκθεση Αξιολόγησης του έτους 2019, στο πλαίσιο του Ν. 4519/2018 δόθηκαν στην αρμοδιότητα του Φ.Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου, επιπλέον περιοχές του δικτύου Natura 2000, έκτασης 122.227,74 εκταρίων. Παρά το γεγονός αυτό συνεχίστηκε και το 2020 η χρηματοδότηση των Φ.Δ. με περιορισμένους πόρους που ήταν ικανοί, ακόμη και σε επίπεδο προϋπολογισμού να καλύψουν μόνο τις βασικές λειτουργικές δαπάνες. Αν σε αυτό το γεγονός προσθέσουμε την μη πίστωση στον Φ.Δ. των χρημάτων που προβλεπόταν από τον Τακτικό Προϋπολογισμό για το 2020, γίνεται αντιληπτό ότι δεν ήταν δυνατό να καλυφθούν ούτε σε βασικό επίπεδο οι ανάγκες τόσο γνώσης όσο και επιτήρησης-επόπτευσης των νέων περιοχών. Στην περίπτωση αυτή θα ήταν απαραίτητη προϋπόθεση η στελέχωση του Φ.Δ. με επιπλέον προσωπικό και ενδυνάμωσή του με νέο εξοπλισμό και υποδομές. Ειδικότερα σε περιπτώσεις όπως το νησί της Θάσου είναι ακόμη πιο επιβεβλημένη η στήριξη με επιπλέον πόρους (ανθρώπινους και οικονομικούς).

Η έναρξη υλοποίησης της χρηματοδοτούμενης από το ΥΜΕΠΕΡΑΑ πράξης του Φ.Δ. θα δώσει κατά το επόμενο έτος και τη δυνατότητα δραστηριοποίησης και παρουσίας του Φ.Δ. και στις νέες περιοχές.

7.3.2. Θέματα ιδιοκτησιακού καθεστώτος των Κέντρων Πληροφόρησης που αποκλείουν τον Φ.Δ. από ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα.

Τα τελευταία χρόνια καταγράφεται συνεχώς το μείζον θέμα οριστικοποίησης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος που αφορά τα δυο Κέντρα Πληροφόρησης που έχει στην αρμοδιότητά του ο Φ.Δ., γεγονός που έχει γνωστοποιηθεί κατ' επανάληψη σε όλες τις ηγεσίες που έχουν περάσει από το αρμόδιο υπουργείο (ΥΠΕΝ). Τα δυο Κέντρα Πληροφόρησης είχαν ανεγερθεί κατά τη δεκαετία του 1990, με άδεια στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Για το Κέντρο Πληροφόρησης Λιμνών Βιστωνίδας-Ισμαρίδας που βρίσκεται στο Πόρτο Λάγος Ξάνθης, τίθεται γενικότερο θέμα ιδιοκτησίας, καθώς ήταν μεταξύ των περιοχών για τις οποίες το ελληνικό δημόσιο ήταν σε διένεξη με την Μονή Βατοπεδίου. Για δε το Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Νέστου που βρίσκεται στην Κεραμωτή Καβάλας, θα πρέπει το ελληνικό δημόσιο να ολοκληρώσει τη διαδικασία νομιμοποίησης αυθαίρετης κατασκευής και παραχώρησης γηπέδου, καθώς τμήμα του κτηρίου ανεγέρθηκε σε οικόπεδο για το οποίο δεν είχαν γίνει οι αναγκαίες πράξεις παραχώρησης. Ο Φ.Δ. σε συνεργασία με τον Δήμο Νέστου (στα διοικητικά όρια του οποίου υπάρχει το εν λόγω Κέντρο Πληροφόρησης) έχει τα απαιτούμενα τοπογραφικά διαγράμματα προκειμένου να γίνουν από πλευράς υπουργείου οι προβλεπόμενες διαδικασίες.

Τα παραπάνω προβλήματα (μη ύπαρξη ξεκάθਾਰου ιδιοκτησιακού καθεστώτος) αποτέλεσαν και αποτελούν εμπόδιο σε προσπάθειες χρηματοδότησης για κτηριακές βελτιώσεις που κρίνονται πλέον αναγκαίες με το πέρασμα των δεκαετιών (επισκευές, εκσυγχρονισμός, ενεργειακή αναβάθμιση, κ.α.), ενώ δημιουργούνται και βασικά θέματα ασφάλειας τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους επισκέπτες.

7.3.3. Η επίλυση των θεμάτων προσωπικού που στελεχώνει τον Φορέα Διαχείρισης.

Έως και τις 31.12.2020 στον Φ.Δ. εργάζονται έντεκα υπάλληλοι. Από αυτούς μόνο οι δυο (2) είναι αορίστου χρόνου, βάσει απόφασης του ΑΣΕΠ και αντίστοιχων οργανικών θέσεων που έχουν συσταθεί με ΚΥΑ. Οι υπόλοιποι εννέα (9) απασχολούνται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Αρχικά είχαν προσληφθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΠΠΕΡΑΑ και συνεχίζουν να εργάζονται βάσει των διατάξεων του Ν. 4519/2018 (άρθρ. 11 παράγραφος 2α), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 89 του Ν.4605/2019. Με τις δρομολογούμενες ενέργειες για τη μετατροπή των Φορέων Διαχείρισης σε ΜΔΠΠ και την υπαγωγή τους στον ΟΦΥΠΕΚΑ θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για συνέχιση του προσωπικού αυτού, ειδικότερα σε μια περίοδο υλοποίησης σημαντικών δράσεων μέσω των δυο πράξεων χρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ έως 31.12.2023 συνολικού προϋπολογισμού που φτάνει

περίπου τα δυο εκατομμύρια ευρώ.. Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της περιοχής του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και των περιοχών Natura 2000 που έχουν ενταχθεί στις περιοχές αρμοδιότητάς του, ο Φ.Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας έχει ανάγκη επιπλέον επιστημονικού προσωπικού και υποδομών-εξοπλισμού εργασίας, καθώς αφορά μια εκτεταμένη περιοχή που περιλαμβάνει υδροτοπικές, δασικές, νησιωτικές και θαλάσσιες περιοχές. Είναι πολύ σημαντικό οι βασικές δαπάνες λειτουργίας να καλύπτονται στο σωστό χρόνο από τακτικό προϋπολογισμό, έτσι ώστε να μπορούν να επιτελούνται αποτελεσματικά οι προβλεπόμενες από τον νόμο αρμοδιότητες.

7.3.4. Η μη έκδοση έως και σήμερα του Π.Δ. που να καλύπτει και τις νέες περιοχές που εντάχθηκαν στην αρμοδιότητα του Φ.Δ..

Όπως έχει αναφερθεί και κατά το παρελθόν στις αντίστοιχες Ετήσιες Εκθέσεις, συνεχίζει να υφίσταται ως πρόβλημα η μη έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για τη ζωνοποίηση και τον καθορισμό των χρήσεων γης στην προστατευόμενη περιοχή. Το 1996 εκδόθηκε το πρώτο νομοθετικό κείμενο (ΚΥΑ 5796/1996) με την οποία γίνεται ο χαρακτηρισμός των υδροβιοτόπων Δέλτα Νέστου, Λίμνης Βιστωνίδας, Λίμνης Ισμαρίδας και της ευρύτερης περιοχής, ως Εθνικό Πάρκο και αντίστοιχα η οριοθέτηση ζωνών προστασίας και αντίστοιχων χρήσεων γης. Δυστυχώς μετά την παρέλευση οκτώ ετών, το 2008, αντί να εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την προστατευόμενη περιοχή, βάσει και των προβλέψεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, εκδόθηκε μια ακόμη ΚΥΑ (44549/2008-ΦΕΚ 497/Δ') με τροποποιήσεις στις ζώνες προστασίας και στις επιτρεπόμενες χρήσεις γης. Μέχρι και την εκπνοή του 2019 η έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος που θα έθετε σε σωστό νομικό πλαίσιο το καθεστώς προστασίας και τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης, δεν ολοκληρώθηκε, δημιουργώντας πλήθος προβλημάτων, τα οποία κλήθηκε σε πολλές περιπτώσεις να αντιμετωπίσει ο Φ.Δ.

Συνεχίζει να βρίσκεται σε εξέλιξη, κατόπιν διεθνούς διαγωνισμού του ΥΠΕΝ, η υλοποίηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών μέσω των οποίων θα τεκμηριωθεί η σημασία του προστατευτέου αντικειμένου και θα καταλήξει σε πρόταση σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος. Στο πλαίσιο του εν λόγω διαγωνισμού, αναμένεται και η υλοποίηση των Σχεδίων Διαχείρισης των περιοχών Natura 2000 σε όλη την Ελλάδα (συμπεριλαμβανομένου και των περιοχών ευθύνης του Φ.Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου) Κατά τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε, στην έδρα του Φ.Δ. στο Πόρτο Λάγος, με εκπροσώπους της αναδόχου εταιρίας (ΟΜΙΚΡΟΝ) τον Μάιο του 2019 τέθηκαν κάποιες βασικές παράμετροι που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εκπόνηση των παραπάνω μελετών-προτάσεων (περιοχή αναφοράς-εφαρμογής των μελετών, τρόπος διαβούλευσης σχεδίου Π.Δ. και Διαχειριστικού Σχεδίου), έτσι ώστε αυτά να τύχουν καλύτερης αποδοχής και δυνατοτήτων ουσιαστικής εφαρμογής στη συνέχεια.

7.3.5. Η μη χρηματοδότηση του Φ.Δ. έναντι δικαστικής απόφασης του 2012

Δυστυχώς, και με την εκπνοή του 2020 παραμένει ανεπίλυτο το μείζον ζήτημα της χρηματοδότησης του Φ.Δ. έναντι δικαστικής απόφασης που εκδόθηκε το 2012 και έχει καταστεί οριστική από το 2013. Παρά την επαναλαμβανόμενη και αναλυτική αλληλογραφία, από πλευράς του Φ.Δ. προς το αρμόδιο εποπτεύον υπουργείο, δεν έχει επιλυθεί το πρόβλημα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τις κατά καιρούς κατασχέσεις των τραπεζικών λογαριασμών του Φορέα Διαχείρισης, με αποκορύφωμα και την πράξη κατάσχεσης στον λογαριασμό ταμειακής διαχείρισης στην Τράπεζα της Ελλάδος. Αυτό είχε ως απόρροια την αδυναμία χρηματοδότησης του Φ.Δ. από τον Τακτικό Προϋπολογισμό. Ο Φ.Δ. κατέθεσε αίτημα εξαίρεσής του από την υποχρέωση αποκλειστικής χρήσης του συγκεκριμένου λογαριασμού, λόγω των ιδιαίτερων και εξαιρετικών συνθηκών, σε μια ύστατη προσπάθεια έστω πρόσκαιρης για άλλη μια φορά λύσης. Το αίτημα δεν έγινε δεκτό και με αμέσως μετά την κατάθεση του προϋπολογισμού του 2020, τα χρήματα κατασχέθηκαν. Αυτό σημαίνει ότι το σύνολο των λειτουργικών δαπανών που θα καλυπτόταν μέσω της χρηματοδότησης αυτής, δεν είναι δυνατό να πληρωθούν, όπως και οι δαπάνες που είχαν συμβασιοποιηθεί. Είναι αναγκαία

μετά την πάροδο τόσων ετών η επίλυση του προβλήματος και η αντιμετώπιση πλέον των νέων δαπανών που δημιουργούνται ως μη δυνάμενες να καλυφθούν.

7.3.6 Η μεγάλη καθυστέρηση στη λήψη της ετήσιας χρηματοδότησης.

Βασικό στοιχείο επιτυχούς και αποτελεσματικής υλοποίησης των προβλέψεων της νομοθεσίας, αναφορικά με τις αρμοδιότητες των Φ.Δ. Π.Π., είναι η έγκαιρη και επαρκής χρηματοδότηση της λειτουργίας του. Δυστυχώς τα τελευταία τέσσερα χρόνια, οπότε και η χρηματοδότηση των λειτουργικών δαπανών γίνεται μέσω του τακτικού προϋπολογισμού, καταγράφονται πολύ μεγάλες καθυστερήσεις με αποτέλεσμα για τη μεγαλύτερη διάρκεια του έτους ο Φ.Δ. να καλύπτει υποτυπωδώς τις βασικές λειτουργικές ανάγκες του, αλλά και τις απαιτήσεις διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Ειδικότερα το 2020, σε συνέχεια του χρονίζοντος προβλήματος που έχει προκύψει από δικαστική απόφαση, έγινε κατάσχεση του λογαριασμού ταμειακής διαχείρισης του Φ.Δ. στην Τράπεζα της Ελλάδος, με αποτέλεσμα να μην ήταν δυνατή ουσιαστικά η χρηματοδότησή του. Ακόμη και όταν αυτή τελικά κατατέθηκε από πλευράς του ΥΠΕΝ στο συγκεκριμένο λογαριασμό, κατασχέθηκε με ότι αυτό συνεπάγεται, λογιστικά και λειτουργικά.

7.3.7 Άρνηση μεταφοράς τραυματισμένων άγριων ζώων από ΚΤΕΛ.

Συνεχίστηκε και το 2020 το πρόβλημα της μη αποδοχής από πλευράς των τοπικών ΚΤΕΛ για την παραλαβή και αποστολή των τραυματισμένων άγριων ζώων από την περιοχή ευθύνης του Φ.Δ. προς το Σωματείο «Δράση για την Άγρια Ζωή» στη Θεσσαλονίκη για περίθαλψη. Το προσωπικό του Φ.Δ. είτε στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος επόπτευσης-φύλαξης, είτε σε συνέχεια ενημέρωσης από κατοίκους εντός της προστατευόμενης περιοχής, υλοποιεί δράση συγκέντρωσης τραυματισμένων άγριων ειδών και μετά από την παροχή των βασικών πρώτων βοηθειών, αποστολή τους σε συνεργαζόμενο Σωματείο Περίθαλψης στη Θεσσαλονίκη. Η αποστολή πραγματοποιούνταν μέχρι και τις αρχές Σεπτεμβρίου 2016 μέσω των υπεραστικών δρομολογίων των ΚΤΕΛ Ξάνθης, Ροδόπης και Καβάλας, όταν έπειτα από συνεδρίαση του Δ.Σ. του ΚΤΕΛ Ξάνθης, αποφασίστηκε να μην εκτελούνται πλέον αποστολές, οι οποίες δεν εμπίπτουν στην διαδικασία που προβλέπει η υπ. Αριθμ. Β276/31/14 εγκύκλιος «Διευκρινήσεις αναφορικά με τις μετακινήσεις ζώων συντροφιάς με τη χρήση λεωφορείων ΔΧ των ΚΤΕΛ και ΚΤΕΛ ΑΕ», σε συνδυασμό με το Νόμο 4039, ΦΕΚ15Α, 02.02.2012, «Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό». Ακολούθησε, ένα χρόνο μετά, αντίστοιχη απόφαση του ΚΤΕΛ Καβάλας με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των αποστολών από τις ΠΕ Ξάνθης και Καβάλας, δημιουργώντας ένας τεράστιο πρόβλημα με το σύνολο των τραυματισμένων άγριων ζώων της ευρύτερης περιοχής, με ότι αυτό συνεπάγεται για τις διαδικασίες περίθαλψης και επανένταξης άγριων και απειλούμενων ειδών. Κρίνεται σκόπιμη η έκδοση νομοθετικής διάταξης που θα δίνει σαφείς διευκρινήσεις για το χειρισμό και τη μεταφορά άγριων τραυματισμένων ειδών μέσω των ΚΤΕΛ, έτσι ώστε να αρθούν τα προβλήματα.

7.3.8. Δυσκολίες που προκύπτουν από την εφαρμογή ή και ερμηνεία της υφιστάμενης νομοθεσίας, κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων μας, κλπ.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο που διέπει το καθεστώς προστασίας του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ είναι η ΚΥΑ (44549/2008-ΦΕΚ 497/Δ') η οποία πλέον θεωρείται νομικά ελλειμματική, ενώ λόγω της παρέλευσης πολλών ετών από την έκδοσή της κρίνεται παρωχημένη, καθώς στις επιμέρους διατάξεις της δεν λαμβάνει υπόψη την συνεχή τροποποίηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και την διαχρονική εξέλιξη του τύπου των έργων και δραστηριοτήτων. Επίσης, δεν είναι κατοχυρωμένη νομικά η δεσμευτικότητα και η υποχρεωτική αποδοχή τους από τις αρμόδιες αρχές των γνωμοδοτήσεων με βάση το προαναφερόμενο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την προστατευόμενη περιοχή, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις η συνεργασία με αδειοδοτούσες αρχές είναι ελλιπής έως προβληματική με συνέπεια να μην προκύπτει η

βέλτιστη δυνατή αδειοδοτική πράξη ως προς τη χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων στη προστατευόμενη περιοχή. Συχνά, οι αρμόδιες υπηρεσίες εμφανίζονται ως μη ενημέρες για το νομικό πλαίσιο που διέπει την προστατευόμενη περιοχή. Αυτό συμβαίνει, λόγω της μη εναρμόνισης της νομοθεσίας από διέπει τις εκάστοτε υπηρεσίες με τη νομοθεσία που αφορά τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, αλλά και λόγω της μη ενημέρωσης των αρμόδιων υπηρεσιών για το Ν.4519/2018 και τις υποχρεώσεις τους απέναντι στον Φορέα Διαχείρισης.

Ως προς την άσκηση της αρμοδιότητας γνωμοδότησης για έργα και δραστηριότητες εντός της περιοχής ευθύνης, στις παρ. 10 και 11 του άρθρου 4 του Ν.4519/2018 ορίζεται ότι τα αιτήματα γνωμοδότησης υποβάλλονται από τις αρμόδιες αρχές. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις όπου πλέον δεν απαιτείται η υποβολή φακέλου από τον ενδιαφερόμενο στην αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση μιας δραστηριότητας. Αυτό αφορά περιπτώσεις ηλεκτρονικής αδειοδότησης ή τη διαδικασία της γνωστοποίησης έναρξης δραστηριότητας, με αποτέλεσμα τα αιτήματα γνωμοδότησης να υποβάλλονται στον Φορέα Διαχείρισης άμεσα από τους ενδιαφερόμενους ή να υπάρχει μόνο απλή ενημέρωση όπως γίνεται στο πλαίσιο της γνωστοποίησης.

Επίσης, υπάρχουν περιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων τα οποία απαλλάσσονται από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης με βάση την κείμενη νομοθεσία, με αποτέλεσμα να μην αποστέλλονται από τις αρμόδιες αρχές στον Φορέα Διαχείρισης για έκδοση γνωμοδότησης (π.χ. χωροθέτηση φωτοβολταϊκών πάρκων).

Ως προς την άσκηση της αρμοδιότητας επόπτευσης, απόρροια της έλλειψης ελεγκτικών δυνατοτήτων στο προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, είναι η αναποτελεσματικότητα και οι καθυστερήσεις στον άμεση εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας από τις αρμόδιες αρχές, καθώς μεσολαβεί ένα κρίσιμο χρονικό διάστημα από την καταγραφή της παράβασης, την ενημέρωση της αρμόδιας αρχής και την ανταπόκριση αυτής. Επίσης, παρατηρούνται συχνά επικαλύψεις μεταξύ των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών που δυσχεραίνει περαιτέρω την αντιμετώπιση των παραβάσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Επιπλέον των προαναφερόμενων, δεν κατέστη εφικτή η συστηματική συνεργασία με τις Δασικές Υπηρεσίες για την υλοποίηση κοινών περιπολιών προκειμένου να είναι εφικτή η αξιοποίηση της ελεγκτικής και ανακριτικής αρμοδιότητας των Δασικών Υπαλλήλων στην άμεση αντιμετώπιση παραβιάσεων του νομικού πλαισίου που διέπει την προστατευόμενη περιοχή λόγω κάποιων γραφειοκρατικών ζητημάτων.